

Cormā Ampo Te Jū Mān Xà Ata Te JOWĀW MĀ AMJI TO IPIPĒ XÀ Jarēn Xà

Ŷhŷ, pê Jowāw ihkàhhôc ita to, ne kr̄i te xet kam Jeju na mehkwŷ atajê cunea māihkujate. Ne pê cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê nō. Ne pê mam cupê tep pro catê, pê Jeju ihkôt ipa catê na ahna ahwŷ. Pê caku crê kam Jeju kôt ipa, ne pê Jeju te amji kam hapac xà cunea na hōmpu. Ne ramāihwej tu kam ri cute Jeju na mehkwŷ mā ihkàhhôc ita hôc, ne ihkujahêc.

Ne pom cu me ihkàhhôc cahyt ita kam ri, cute me cumā, cute me Jeju te amji kam hapac xà jicuna, me cumā cawpa, mār quê nee me hicu nare. Ne cute Jeju to amji mā mehhimpej cwŷrjapê ri, mehkwŷa te me amji pupun xà kēanre na me to, mā me amji pupun to kēanre. Cwŷrjapê ri ahna me cumā apô. Ne me cumā pjê ita jamre xà kam, ampo cunea te me hŷrmâ cator xà ata jarēn. Ne mecumā Pahpâm te pjê ita cunea to hamre, ne intuw ton na cute me cumā harēn. Ne Jeju te me cumā ampo itajê cunea to hahkre, mā harkwa kôt cute me cumā harēn par. Na ri hō kàhhôc ita japry te **Cormā Ampo Te Jū Mān Xà Ata Te Jowāw Mā Amji To Ipipē Xà Jō Kàhhôc** (Ipipē Xà).

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 1:1ii CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 1:4

*Jowāw te amji jarēn xà
Ipipēn Xà 22.6-7*

¹ Ÿhŷ, ihkàhhôc ita cahyt xà te hajŷr he. Ipê Jowāw, ne pa wa ha me amâihkàhhôc ita hôc. Pê mam, ramā rŷ pêa mā, Pahpâm Jeju mā ampo tehajŷr xà itajê cunea jarēn pa. Mā Jeju te me cumā hâpên catêjê mā ampo itajê jarēn xà na, imâ cumâ imprar catê kujahêc, côjkwa pîn. Mâ iwryc, ne iwŷr cator ne cute imâ ampo itajê cunea jarēn, neimâ hahkre par. Cwŷrjapê wa ha ihkàhhôcita kam, me amâ ampo itajê cunea jarê. Ne ampo te hajŷr xà itajê, quê ha nee amji to hàhtûm ry nare.

² Ÿhŷ, pê Pahpâm, ihkrapê Jeju mā ampo itajê cunea jarê, pê Jeju harkwana imprar catê mā harê, pê ma ajpên imâ harê, na wa ha ihkàhhôc ita kam ihcunea na me amâ ihhôc partu. Ne quêt Pahpâm cakôc xà ita ampeaj kam ri. ³ Na ca ha ate me ihkàhhôc ita cahyt, ne kam me gapac na, ca ha ampeaj kam me gakry. Ne por quê ha me kampa ne me hahkre pej atajê, quê ha hanea ne amehakry. Hô, por quê ha ampeajkam me Pahpâm jarkwa itajê kam, me hapac pejtiatajê, quê ha ihtŷj me hakry. He, quê ha nee ampo te hajŷr xà itajê amji to hàhtûm ry nare, na quê ha me hakry.

⁴ Ÿhŷ, ipê Jowāw, wa me apê Jeju na mehkwy jakrâ te xet, ne Axij jõ pjê kam me akrî atajê mā, wa ite ihkàhhôc itajê ton. Ne me amâ Pahpâm me, ihkra Jeju Crixtô mā me icakôc, ne cumâ me acajrën to:

— Me to impeaj ne, ne me caxwām pē me cumā acarīcti gō — hane. Ne Pahpām ita pē rȳ pēa mā Pahpām ata, ne cormā cupē Pahpām rohnŷtti mā, ne cōjkwa kam Pahhiti krī xà ata kam ihkrī. Ne cahē na Pahpām CarōPejti caca xà te xet atajē mehkrī. ⁵ Pē pjē ita kam Jeju te apu ipa reriamā, ampeaj kam Pahpām jarkwa atajē to ajco ihcakōc to ipa. Ne cupēa ri Pahpām mehcāmter, ne pyxitpeaj ne hacpÿa mā ihtīr cakônī to ihtīr, ne taamā ri pyxit peaj ne cupē pjē kam pahhi catējē cunea jō Pahhiti. Ne cumā me pahkīn, cwŷrjapê pêty ne caprō jaxwȳ. Ne caprō jaxwȳr ata to me pahkēn kēanre atajē cunea cuhhōn partu. ⁶ Ne cute me pahcunea to Hūm mā hâpēn catējē na. Na cu ha me harkwa kampa, ne pjē kam mehkrī itajē mā me harē. Ne hacpÿa mā Pahpām wȳr, pjē kam mehkrī itajē cajrēn xà atajē to, cu ha me cumā, pjē kam mehcunea to me pahhimpej. Pē Jeju Crixtô me pamā ampo pejti itajē cunea ton pa. Cwŷrjapê ri mehcunea te hahkre pej na imā me to prām, nâmri Jeju ri quêt mehcunea jirōa pē carōt tȳj rohnŷtti mā! Ne ahnaa ri imā to prām!

⁷ Ne me hōmpu he, ramā pjē wȳr ahcakrā kam iwryc xà kam he! Quê ha mehcunea me hōmpu, quê ha hanea ne cute ame caxwȳr catējē ihytj amehōmpu. Ne por pē pjē kam mehcunea amehcaca atajē, quê ha Jeju te amji jaxàr na me hōmpu, ne ampeaj kam me cumā hūpa. Quê ha hūpate ame amrāa to ameamrā. Ne quêt imā Jeju te hacpÿa ne amji jaxàr ita na rī ampeaj kam imā to prām. ⁸ Ne me hirōa pē Pahpām pē Pahhiti carōt tȳjti ata te amji jarēn to:

— Ipê pjê kat me hihôt jō Pahhiti, ne ipê cumã kat kam ampo cunea jō Pahhiti, ne ipê hicu xà kam ampo itajê cunea jō Pahhiti — hajýr. Ÿhý, Pahpãm pê rÿ péa mã Pahpãm ata, ne cormã cupê Pahpãm rohnÿtti mã.

9 Ÿhý, ipê me akrã tûm pê Jowãw, ne ipê, por ca Axij jō pjê kam Jeju kôt me amji pupun xà kéanre to me amji pupu atajê, tõ kàa wa. Ne cu ha pahcuneaJeju cwýrjapê ame amji pupun xà kéanre to me papa, ne pom cu me pahcunea ame amji pupun kéanre itajê mã, cu ha me pahcunea pahtÿj me awcanã to mehtÿaj ne, neme pahcunea Jeju kôt amji to me pahhi. Pê Jeju Jowãw mã amji to ipipē Pê wa ajco pjê cunea kam Pahpãm jarkwa jar n to ipa, por pê Jeju im  to hahkre ne im  huwahi ata, pê wa ajco har n to ipa. Cwýrjapê pê me ipro ne ma c  jip c ri, pj  japry te Patmo jō pj  ita w r me ikujate. wa ita ri apu ipa, ne j  caxuw icatorx  hamreare.

10 Ne p  wa me pahk t x  j  amcro p  t m c na j  ne Pahpãm to amji kampa. P  Pahpãm Car  Pejti im  amji g . P  wa pea amji caqu c k t j m j kreti, p  ihh j r m h hhi j kre kr hhi t yjti ata kampa. P  im  harkwa to:

11 — Wa ha am  ampo j ht a ne to ajp , ca ha h mpu ne at j ahna i h c partu. Ne ma kr  te xet kam Jeju na mehkwy ataj  m  ihkujah cpa. Ne por kr  ataj  japry te ri Epet j  kr  me, P hh cuxwa j  kr  me, Hawēnti j  kr  me, Tijat j  kr  me, Pyt j  kr  me, Ihkj  k n j  kr  me, Ratixa j  kr  ataj  w r ca ha ihkujah c partu — hane.

¹² Wa ite jūm ita pupun prāmte hÿrmā ipipkjēr, ne ite wakÿre prà tepti pê ôr te ihpôc xà mā cuhhê xà te xet atajê pit pupun. ¹³ Mā hipôc ri jūm pê me Pahhákà Cati pyràcti ata ihkà japjéhti ata kam xa. Ne wakÿre prà tepti pê ôr te ihcahti na hê mā to xa. ¹⁴ Ne ihkî jaka ita pê ihhêj rûm k n pojre jaka, ne into jarwr y ita pê ihhêj rûm cuhy p c jarwr y. ¹⁵ Ne ihpar prà ita pê ihhêj rûm me h hhi na h  x crecreti ata pr  pyràac. Ne h okre par ita p  ihhêj rûm c hxocti j hkrihkrit par. ¹⁶ Ne p  awp c rûm, h hkra ata to cax re te xet ata cwa ne to xa. M  harkwa p n wapo xwahhihti xwapeaj te h j  ata cator. Ne ihkuc pr  p  ihhêj rûm pyt te me pahkr  jimoac kam ihkr  pr  pyràcti.

¹⁷ Wa ite h mpun, ne pea h pa te ip  mehtyc pyràc, ne cuna m  ij  p rpo ne n . M  cute ina awp c rûm h hkra xir ne im :

— Nee apu icupa nare. Ip  cum  kaat kam ampo cunea j  Pahhiti, ne ip  hicu x a kam ampo ataj  cunea j  Pahhiti. ¹⁸ Ne p  wa ty, ne me ipupu he, wa hacp y  m  it , ne ita caxuw j  caxuw ityc x a nare, ne ip ari ri mehtyc x a j  Pahhiti, ne hanea ne ip ari mehtyc cat j  j  Pahhiti.

¹⁹ — Na ca ha ate ampo te haj r x a ataj  pupun x a na, ahna ihh c. Ne hanea ne corm  ampo te j  m n x a ataj  na ihh c. ²⁰ Ne hamre, wa ha am  ij hkra kam cax re te xet ataj  me, ihp c x a te xet ataj  cuhh  x a itaj  k t har , ca ha kampa. Pom ihp c x a cuhh  x a te xetitaj  p  me ikw  jakr  te xet ataj  pyràac. Ne cax re te xet itaj  p  ihh j rûm c jkwa p n im  me h p n cat j  te

xet atajê pyràac, quê ha ihtŷj ahpŷanre na me ikwŷ jakrâ te xet atajê jamã — hajŷr. Hõhõ, cute imã hûjarẽn to hajŷr.

2

*Epet jô krî kam mehkwy jakrâ mä kyre pê
Pahpäm kîn*

¹ Ne jûm ata te imã harkwa hyr to hajŷr he:

— Ÿhŷ Jowâw, ita caxuw ca ha Epet jô krî kam, por ikrac ri me ikwŷ jamâr catêata mä ijarkwa kôt, ihkâhhôc ton to hane he: “Ipê jûm te hûhkra to caxêre te xet ne icwŷr ne to xa ata, ne ipê, por jûm ôr te wakŷre te ihpôc xà cuhhê xà cajpuw apu mõ ata. Ne ijarkwakôt ri me amã ihkâhhôc ita. ² Ne imã ate me ampo ton xà atajê cunea na me gahkre pej. Ne ate amji mä me aprïa kam, ramã me gâpêñ xà ton to me catia. Ne imã ate nee mehkéanre atajê mä me gûcanâr nare na me gahkre pej. Ne ma cute me amâlnxû jarkwa to mehcakôc catêjê na me amji jarẽn atajê cajpê, ne me hahkre pej. Quê ha cute ame amã ihhêj xia jarẽn na, ca ha me hahkre pejpyrentu, ne ma amempar caca, ne ma ame curê. ³ Ne icwŷrjapêa ca ate amji mä me aprïa kam, ame amji pupun xà kêanre to ame amji pupun. Ne ate me amji pupun xà kêanre atajê mä atŷj meawcanâ, ne imã ampo itajê cunea na me apej pit.

⁴ “Ne por ampo pyxit peaj ata na ri imã me ana prâm nare he. Nee mä ampo nare, pê ca mam ampeaj kam me amã ikñ, ne ita kam mä ajte kyre pême amã ikñ, mam kînte. ⁵ Xà ca

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 2:6vii CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 2:8

gõtpê ajkî mam me amâ ikînti ata tome amji japackre? Ca ha ate me to amji japackre na, ca ha hacpÿa mä iwÿr me apkjê, ne ikînti ata to ame ikîn. Nämri, ca ha ate me akêñ jicu nare, nenee iwÿr me apipkjêr nare na, wa ha hacpÿ ne amji jaxà, ne itÿj me apê gô pôc xà cuhhê xà ata capa, quê ha hâm xà kam capry. ⁶ Ne por ca ramâ ame ampo pyxit ton to me apa ata na ri, imâ ihprâam to prâm. Nee mä ampo nare, ca ramâ ma ame Nicoraw kôt me ipa catêjê hêj xia to amehcakôcatajê par caca, ne me apê ipyrâac, nema ame curê. Nämri wa ma ame curê.

⁷ “Ýhÿ me ikwÿ, xà ajkî me gapac nare, me gûpar xà caxuw? Hâpâ. Ihtÿj me akam me gapac, na ca ha me Apâm Carô Pejti te mehkwÿ jakrâ mä harën xà na me kampa, ne mempartu. Inxû mä ihkrî xà ata kam pîxô pâr pejti ne ihcuuhê. Quê ha jûm te pîxô ata nô krêr na, quê ha nee jû caxuw ihtyc nare, ne quêt ihtiâr na apuipa, rohnÿtti mä. Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê, wa ha itÿj pîxô ata na me hamâ, quê ha ame cuku. Hôhô ita pit” — hajÿr.

Pîhhôcuxwa jô krî kam mehkwÿ jakrâ te me amji pupun xà kêanre

Me Hapen Xà 7.54-60

⁸ Ne cute hipêr imâ harkwa hyr to hajÿr he:

— Ýhÿ Jowâw, ita caxuw ca ha Pîhhôcuxwa jô krî kam, por ikrac ri me ikwÿ jamâr catê ata mä ijarkwa kôt ihkâhhôc ton to hane he:

— “Ipê cumâ kat kam ampo cunea jô Pahhiti, ne ipê hicu xâa kam ampo itajê cunea jô Pahhiti. Ne ipê jûm tyc ne hacpÿa mä ihtîr ata. Ne

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 2:9viii CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 2:11

ijarkwa na ri me amā ihkàhhôc ita. ⁹ Ne icwýrjapê ate ame amji pupun xà kéanre to ame amji pupun atajê na, imā me gahkre pej. Ne icwýrjapêa ri me apê me acukréj jamre tu, neme apê hamreare na, ite me gahkre pej. Ne Inxū mā me apê hamreare nare, ne ampeaj kam quêt cumā me gakràj. Ne imā cute me ato xwahna to kéanreatajê na me hahkre pej, ne me amā me amji to ihhéj xi xà to, ‘Me ipê Juta catéjê impej pit, na wa ha itýj me amā catyt kam ampo pejti atajépit to hahkre’ hane. Ne cama ame amā ihhéj, ne aracri Xatanaj kôt amjikam me hapac to me ipa, ne toa amji mā mehhimpej to me ipa. ¹⁰ Ne ca ha cormā ame amji pupun xà kéanre to ame amji pupu, ne nee ca ha ame amji mā pa nare, ne me ikampa he. Quê ha Xatanaj kôt me ipa catéjéihtyj me anō pro, ne me hacjén xà kam me gaxà, ne me acajpēr hiahpuro. Ca ha ame amji pupun xà kéanre to me amcro to me tej cakrô, ca ha ito pit māamji mā me ahimpej to me apa kam me to acrâ, ne ahnaa ame gamre na, wa ha amji wýr me ato ahtêp, ca ha icahê na ame apa, rohnýtti mā. Ne pom hänne memprar tyj catéjê mehkwý re, ne amji mā me hê cwa, ata jíkjê na, ca ha ate me gúcanâr na, wa ha itýj me amā me atîr xà caxuw me gahixâ gô, ca ha me atîr rohnýtti mā.

¹¹ “Ýhý me ikwý, xà ajkî me gapac nare me gûpar xà caxuw? Hâpà! Ihtyj me akam me gapac. Na ca ha me Apâm Carõ Pejti te mehkwý jakrâ mā harën xà ne me kampa ne mempartu. Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê atajê,

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 2:12ix CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 2:16

quê ha nee hipēr amehtyc nare, ne nee hipēr ame amji pupun xà kēanre nō to ame amji pupun nare. Hōhō ijarkwa ita pit” — hajŷr.

Hawēnti jō krī kam mehwkȳ jakrā te nee mehpahām nare atajē jicu nare

¹² Ne cute hipēr imā harkwa hyr to hajŷr he:

— Ÿhŷ Jowāw, ita caxuw ca ha Hawēnti jō krī kam, por ikrac ri me ikwȳ jamār catē ata mā ijarkwa kôt ihkàhhôc ton to hane he:

— “Ipē, por jūm jarkwa kam wapo xwahhihti xwapeaj te hūjē ata jarkwa na mā, me amā ihkàhhôc ita he. ¹³ Ne imā Xatanaj to me amji mā mehhimpej catējē jipōc ri ate ame akrī na, imā me gahkre pej. Ne curia ri cute me Antipa curan. Ito me cumā ihcakôc to ipa, incwyrjapē ri cute mehcuran cakrō, ca nee ate itoamji mā me ahimpej jicu nare, ne ikam me to acrā tu.

¹⁴ “Ne ampo ata pyxit peaj ne ahna imā me ana prām nare. Nee mā ampo nare, me akwȳa kwȳ ihytj Parāw xwȳ himpej xà kēanre atajē to ame amji māmehhimpej to me ipa. Ne pē Parāw xwȳIxaher catējē to kēn prāmteme cumā Xatanaj me, ampo carō kēn to ihhimpej to: ‘Gapacta ne me pryre jāhtōa ne me to cuprō ne me hipej, ne Xatanaj me, me amā ampo carō kīntiatajē mā me to amji kīn nō to, nehanea ne atyj ahti na amji pē me aprō to meaxy’ hane. Mā me akwȳa kwȳ te ihytj ihhimpej xà ata mā me amji jōr, ne toa amji mā mehhimpej to me ipa. ¹⁵ Ne hanea ne me akam Nicoraw kôt me ipa catējē te me to ihhimpej catējē ame ipa. Ne me imā ampo itajē nō na prām nare. ¹⁶ Cwȳrjapē

wa me amā, ‘Me amji to apkjē, ne me akēn itajē jicu. Ca ha ate me akēn itajē jicu nare na, wa ha me awyr itēm pyrentu, ne pomijarkwa pīn wapo hapōj ita to, ate me hajyr catējē cunea cuna mā ajpu’ hane.

¹⁷ “Ýhŷ me ikwŷ, xà ajkī me gapac nare, me gūpar xàcaxuw? Hāpà! Ihtyj me akam me gapac. Na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwy jakrā mā harēn xà na mekampa, ne mempartu. Ne por quē ha ame ampo kēn cunea tohjē, wa ha ityjaracri me cumā harte, quē ha nee jūm ite me cumā harte ita na ijahkre pej nare, to hanea, pom quē pē wa Juta catējē mā me hō pē mana to harte he. Newa ha ahpŷanre na kēn jakatiatajē kam me cumā me hapry to ipintuw partu. Quêha nee jūm me hapry itajē jahkre pej nare, ne me cumāa quē ha me hapry atajē jahkre pej. Hōhō ijarkwa ita pit” — hane.

*Me hũxy xi cahāj nō te Tijat jō krī kam mehkwy
jakrā mā ihhēj*

Juta 3-23

¹⁸ Ne cute hipēr imā harkwa hyr to hajyr he:

— Ýhŷ Jowāw, ita caxuw ca ha Tijat jō krī kam, por ikrac ri me ikwŷ jamār catē ata mā ijarkwa kôt ihkâhhôc ton to hane he:

— “Ipē me Apām kra, ne ito jarwrŷ pē ihhēj rūm cuhy pōc jarwrŷ ata, neipar prà pē ôr te me hūhhi na hē xà prà pyracti ata. ¹⁹ Ne imā me găpēn xà cunea na me gahkre pej. Ne me amā ajpēn kñti, ne ate me ajpēn tehcajpar na, imā me gahkre pej. Ne imā ate itoa me amji mā meahimpej, ne amji mā me aprīa kam ampo kēn

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 2:20xiCUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 2:23

mā me gūcanār na, imā me gahkre pej. Ne ca mam me acaca xà atajē jirōa pē me to apicamēn to me mō.

20 “Ne por ampo ata pyxit peaj, ne ahna imā me ana prām nare. Nee mā ampo nare. Por me acahē na pyjē nō kēanre apu ipa ata, ca ajte nee ihkéntête me cumān nare, ne cama ahna me hamā. Mā ihtyj apu ihkēn xà atajē ton to ipa. Ne pyjē nō kēanre ata pē ihhēj rūm mam pyjē nō kēanrejapry te Ixapewkwýj xwý ata pyraac, ne me amā amji jarēn to, ‘Pahpām te ri me awýr ikujahēc, ite catyt kam me amā ampo to hahkre to hajýr prāmtehe. Gapacta ne ahti na amji pē ame aprō caxu, ne hanea ne atýj cute ampo carō kēnti mā me hō ton atajē ku’ hane. Ne cute me cumā ampo to hahkre to hajýr xàatajē to hān ne ijō pry kaj na imā me hāpēn catējē atajē rē.

21 Ne tee ite mentête pyjē nō ata mān to, ‘Me to kēn jicu!’ hajýr. Mā ma apu ipar caca.

22 “Cwýrjapē wa ha to kēn prāmte cumā ijarkwa to, ‘Hā, ita caxuw ca ha atýj ahti na ate me hūmre to gikwa, ne ame to axý xà ita kam nō. Ne itacaxuw quē ha gikwa xà ata amā ihkéanre, ne hanea ne, por quē ha acahē na kam me hikwa atajē mā ihkéanre ne. Ne ihtyj ate me amji pupun xà kēanre to me amji pupun to acuhhē na, me ato’ hane. Quē ha cute meipar nare, ne nee mehkēn ton jicu nare atajē cunea mā, quē ha itajē hane. **23** Ne itýj cupē mehkra cunea jipej. Quē ha pea me ikwý me ahna ijahkre pej, ne hanea ne ite me hūmre cunea mā cute me amji kam hapac xàjahkre pej na me ijahkre pej. Ne pa wa ha ahpýanre na ate me ampo ton atajē

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 2:24xii CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 3:1

mā ampi, ne hahpan xà na me amā ijàmjōr pa.

²⁴ “Por tee me amā harkwa to, ‘Hacu ne Xatanaj jarkwa to ame hahkre, ne to amji mā me pahhimpej to me papa’ hane. Ca nee ate mempar nare, ne nee mehkôt me amji ton nare atajê, wa nee hipêr na me gapackre prām nare. Ampo na? He ca atyj ramā amjia kôt me gūpar to me apa. ²⁵ Ne kam me to acrâ mā me awcanāa ne, wa ha ahnaa me awyr icato. Hō, hamre, ite me gapackre xà ita pit” hane.

²⁶ — “Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê, ne ma imā ampo na prāmti kînti atajê ton kam me to incrâ, ne ahnaa amehtyc na, wa ha me to krîxâre cunea jō pahhi to hanea, pom quê Inxū te ito pjê cunea jō Pahhi he. ²⁷ Quê ha mehpahtyaj kam me to ihhimpej to me ipa. Quê ha jûm te apu Pahpâm par caca na, quê ha me gân to hane, pom quê hân ne me pjê te pot gã he. ²⁸ Ne me to ihhimpej xà to prâ to hanea, pom quê awcahti xà wyr caxêti prâ he. Mā mehcunea me hõmpu, mā me cumâ hõmpun xà impejti he.

²⁹ “Ýhý me ikwÿ, xà ajkî me gapac nare, me gûpar xà caxuw? Hâpâ! Ihtyj me akam me gapac, na ca ha me Apâm Carô Pejti te mehkwÿ jakrâ mā harën xà na me kampa ne mempartu. Hō, ite me gapackre xà ita pit” — hajýr.

3

*Pyt jō krî kam mehkwÿ jakrâ te amji kam me
hapac xà kêanre*

Ruc 12.35-40

¹ Ne cute hipêr imâ harkwa hyr to hajýr he:

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 3:2xiiCUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 3:4

— Ÿhŷ Jowâw, ca ha ita caxuw Pyt jô krî kam, por ikrac ri me ikwŷ jamâr catê ata mā ijarkwa kôt ihkâhhôc ton to hane he:

— “Ipê Pahpâm Carõ Pejti caca xà te xet atajê cahê na ipa catê, ne ipê jûm jûhkra kam caxêre te xet ata. Ne imâ me gâpêñ xà cunea jahkre pej. Mâ mehcunea amji mâ me garêñ to, ‘Jeju kôt me ipa catêjê atajê toa amji mâ mehhimpej to me ipa’ hane. Ne cute ikôt me apa na amji mâ me garêncatêjê atajê mâ ihhêj ne me atiar. Ne mehkînté imâa ihhêj ne ramâ ame acuneatyc. Ampo na? Ca nee amji mâ me ito ahimpej nare.

² Ame ampra! Nâmri ca cormâ kyre pê ito amji mâ me ahimpej, na ca ha ita caxuw ito amji mâ me ahimpej to ihtyaj to ihtyj. Nâmri ca ha ate amji mâme ito ahimpej nare na, ca ha atyj ikôt me apa jicu, ne pea imâ me apê mehtyc pyràac. Ne mér ampo na mâ wa ame amâ Inxû cawpa to icakôc to hane? Ampo na nare. Pom ca ate me gâpêñ xà cunea ton itajê ri, nee Inxû cuna mäcumâ impej nare.

³ “Cwýrjapê ca ha ate me ampo jahkre pej, ne me hômpun atajê to me amji japackrea ne, ne hýrmâ me apkjê, ne amji mâ me hûpahti to me apa. Ampo na, wa ha hacpý ne pjê wýr me awýr itêm xà ata pê ihhêj rûm mehâhkij xi têm xà pyràac, na wa ha aracri tê. Quê ha nee jûm itêmxà ata na ijahkre pej nare. Cwýrjapê ca ha me ampra!

⁴ “Ne me akwŷ kam me pyxitre atajê ri amâ mempeaj to mempej. Ne mempej ita pê ihhêj rûm cute amehkâ jakati tûm nare mâ me amji jacjên, ne maihtûm pê me to amji cajhê to ame

ipa, mā nee apu ihtūm nare, ne hakati ata na, atapyràac. Ne ikôt me akà jakati kam me apa xà caxuw, ampeaj kam me apej, cwyrjapê ca ha atyj jū caxuw icahi na ame apa” hane.

⁵ — “Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê, ne ma imā ampo na prāmti kínti atajê ton kam me to incrà, ne ahnaa amehtyc na, wa ha ityj me cumā mehkàjakati atajê gō, quê ha kaam ame ipa. Wa ha nee jū caxuw hacpÿa mā mehtîr xà jō kàhhôc kam ramā ame haprÿ hikwa itajê nō caxàr neihhur nare. Ne hirää pê cama Inxū mā me hâpén catêjê kam mare mā, me ahna amji jarën to, ‘Pom mempejti mehkà jakati kam ame ipa atajécunea pê itekjê, ne me cupê me ikwÿa’ hane.

⁶ “Ýhÿ me ikwÿ, xà ajkī me gapac nare, me gûpar xà caxuw? Hâpà! Ihtyj me akam me gapac, na ca ha me Apâm Carô Pejti te mehkwÿ jakrā mā harën xà na me kampa, ne mempartu” — hane.

Ihkjékîn jō krî kam mehkwÿ jakrā mā Pahpâm mā hâpén xà

1 Texarõn 2.13-16

⁷ Ne cute hipêr imā harkwa hyr to hajÿr he:

— Ýhÿ Jowâw, ita caxuw ca ha Ihkjékîn jō krî kam, por ikrac ri me ikwÿ jamâr catê ata mā ijarkwa kôt ihkâhhôc ton to hane he:

— “Ipê rÿ jū caxuw jûm te ampo kên nō ton nare ata, ne ihcunea na ipeaj to ipej. Ipê rÿ jū caxuw jûm te ampo to ihhêj xi nare ata, ne wa icakôc xà hêj xi nare to icakôc to ipa. Ne pê rÿ pêa mā pahhi Tawixwÿ ikre nō impejti ata kam

ihkrī. Pê pea jûm ata pyxit peaj ne hûrkwa jihê rën xà ata to ajco apu ipa. Jîkjê na ri ipyxít peaj ne imã Inxûjûrkwa jihê rën xà. Na wa ha to hihê mě, quê ha nee jûm to hihê nare. Nâmri, wa ha ite to hihê na, quê ha nee jûm hihê mĕn nare.

⁸ Ne ramã ite me gâpêñ xà atajê na me gahkre pejtu, ne ite me acarôt peacre na me gahkre pej. Cakrô ca atyj ijarkwa kôt ame apa, ne itoa amji mâme ahimpej to me apa. Na wa ite me amã harkwa jihê mĕn, ate ahna me gapôj ne iwyr me jûmjê japrôr ne me to acator, mã me acuxà ikôt me ipa prämte. Wa ite me amã hihê mĕn, mã ahnaa xa, na quê ha nee jûm to hihê nare.

⁹ “Yhý, me akam jûmjê ame ipa atajê pê Xatanaj tekjê. Ne ihtyj meamã amji jarêñ to ihhêj xi to ipa to, ‘Me ipê Juta catêjê, ne me ipeaj to me ipej, naca ha atyj me ikampa. Ampo na? Wa ha ityj me amã catyt kam ampo pejti atajê to pit mã me amã hahkre’ hane. Cakrô, wa ha nee me to amji kwynare. Ne cama me hipy mã me amë. Ne acuna mã, mehkõn krã na amehkrî na me to, quê ha me garêñ to, ‘Ampeaj kam ri, quêt me apê Pahpâm kôt meapa catêjê, ne ampeaj kam ri quêt me cumã akñ!’ hane.

¹⁰ “Pê wa me amã ijarkwa hyr to hane he: ‘Me awcanãa ne, ne ampo cunea na amji mã me aprïa to me apa’ hane. Ca ate me ijarkwa ita par pyrentu, ne atyj megücanär to me apa. Cwyrjapê wa ha ityj ampo kén atajê cunea pê me apytâ. Por ite pjê kam ampo kén cunea to me capi ne to mehcajpêr xà ata pê, wa ha me apytâ. ¹¹ Ne wa ha nee amji to ijåhtum nare ne ajpêñ me awyr tê. Ite me amã ijämjôr prämte, wa ha me awyr tê.

Cwȳrjapē ca ha ite me amā ijāmjōr xà to ajpēn me awȳr itēm xà ata jahkà na meawcanāa ne. Nāmri ca ha ate me gūcanār nare na, ca ha nee me gāmcwȳr nare, ne me gāmcwȳr xà ata to me acto, quē ha jūm me gaxā kam amji mā cupy” hane.

¹² — Ne por quē ha me ampo kēn cunea tohjē, ne ma imā ampo na prāmti kīnti atajē ton kam me to incrā ne ahnaa amehtyc na, wa ha ma jūm ata to Inxūjūrkwa wȳr tē, ne to axà, ne pea ihhēj rūm to ikre mā ihcuuhhē xà, ne ikre ata mā kam hām. Quē ha curia ihcuuhhē rohnȳtti mā. Wa ha pea kam me ijaprȳ incrē na ihhōc to hane he. Wa ha kam Inxū japrȳ na ihhōc, nekam, por quē ha Inxū, cōjkwa pīn pjē wȳr, hō krī tuw Krīpinkrēn kujate ata japrȳ naihhōc. Ne wa ha hanea ne kam ijaprȳ intuwti ata na ihhōc.

¹³ — Ÿhŷ me ikwȳ, xà ajkī me gapac nare me gūpar xà caxuw? Hāpà! Ihtȳj me akam me gapac, na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwȳ jakrā mā harēn xà na me kampa ne mempartu — hajȳr

*Ratixa jō krī kam mehkwȳ jakrā me cupē
Pahpām tekjē na me amji jarēn na me amji to ihhēj
Roman 12.11; Jowāw 9.39-41*

¹⁴ Ne cute hipēr imā harkwa hyr to hajȳr he:

— Ÿhŷ Jowāw, ita caxuw ca ha Ratixa jō krī catējē kam, por ikrac ri me ikwȳ jamār catē ata mā ijarkwa kōt ihkāhhōc ton to hane he.

— “Ipē mehhēj xi nare tekjē, ne ipē mehhēj xi nare catējē xakat, ne ipē jūm te amji jarkwa par to ipa rohnȳtti mā ata, ne ipē catyt kam ampo

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 3:15-16xvii CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 3:18

cuneajarën catê. Ne pa pê wa Inxû jarkwa kôt pjê me ampo cunea ton pa, ne ipêa ri ampo itajê cunea xakat. ¹⁵⁻¹⁶ Ne imã me gâpênen xà cunea jahkre pej. Ca ha ikôt me apa na amji to mehtyj tu na, wa ha ityj me ana präm. Nãmri ca ha ate kyre pê ikôt me apana, wa ha nee me ana präm nare. Ampo na? Ihhéj rûm ate me hajýr catêjê pê cô cacrujre na, imã präm nare ata. Ne nee me ato ikõm xà caxuw me apej nare, ne nee me gakryti nare, ne nee me acacrohti nare, ne meacacrujre. Cwýrjapê wa ha ijarkwa pê me gaxwù.

¹⁷ “Ampo na mä wa ame amä icakôc xà ita to? Nee mä ampo na nare, ca me caahän ne amji mä me garkwa to, ‘Ampeaj kam me pajakràj! Ne ampo cunea na me pahte amji mä me präm atajê ramä me pamä! Ne nee ahna ihkên nare!’ hane. Hajýr cakrô, mä me apê amji jahkre këatre, ca nee ampo kôt me hakop nare kam amji mä ame garkwa to ame hane. Ne Inxû me imã nee ate me hajýrnare! Ne me imã me apê ampo hamreare, ca me acakrô ame apa, ne me acunea into tûm pit. Ca nee ate me amji pupun xà kêanre kam me apahàmti ata na, ate me amji pupun ne ahna me amji jahkre pej nare, ne me imää ri me ate me hajýr xà itajê jahkre pej.

¹⁸ “Cwýrjapê wa ha gapackre, ne me amä. Ajpêñ iwýr me pra, ne amji mä me ate amji kam me gapac xà pejti pê ôr prà pyràcti atajê jûhkà, ne pea atyj to Inxû me imã me gakràj. Ne hanea ne, ca ha iwýr me pra neamji mä me icarôt jûhkà, ne ihkôat catyt kam me apa, ata pê ri ihhéj rûm me akà jakati atajê mä ate me amji jacjén, ne kam ame apa ata pyràac, meapahàm

cupate. Ne hanea ne iwyr me pra ne amji mā me ite amji jahkre pej pē ihhēj rūm mento cahhē xà pyràac ata jūhkà, ate me amji jahkre pej, ne mearīt pej me ate me to ampo pupun xà caxuw.

¹⁹ “Xà ajkī me imā me akīn nare na mā wa ame ato kēanre, ne ame gapackre xà tȳjti itajē to ame gapackre? Hāpà! Imā me akīnti, incwyrjapē wa ityj ampo kēn itajē cunea intēte me amān to me gapackreto ihytaj to ipa. Hōhō, ita na wa ijōtpē imā mehkīnti atajē to hajyr to ipa. Cwyrjapē ca ha caxwām catia mā iwyr me apkjē. ²⁰ Ne wa ihhēj ne ikre cunea jarkwa mā icuhhē to ijāhcukjēr to ipa, ixār prāmte. Quē ha jūm te ijōkre par, ne imā hihē mēn, wa ha iteixār ne cahē na ijāpān na, quē ha ihytjyj jū caxuw hanea ne icahē na apà.

²¹ “Ne por quē ha me ampo kēn cunea tohjē, ne ma imā ampo na prāmti kīnti atajē ton kam me to incrā, ne ahnaa amehtyc na, wa ha ityj amji cahē na ikrīxà ata kam me hŷr. Quē ha curia icahē na amehkrī rohnŷtti mā to hanea, pom quē pē wa ampo kēn cunea tohjē ne hakren pa, pē Inxū amji cahē na ikrī xà ita kam ijŷr, wa cahē na kam ikrī, ita na wa ha me to.

²² “Yhŷ me ikwŷ, xà ajkī me gapac nare, me gūpar xà caxuw? Hāpà. Ihytjyj me akam me gapac, na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwŷ jakrā mā harēn xà na me kampa ne mempartu” — hajŷr.

4

Cōjkwa kam mehkrī catējē cunea mā Pahpām

to cati prām

¹ Hō, cute imā harēn to hajŷr jirô pê wa ite hipér ampo pupun. Ne nee mā ampo nare, cōjkwakam ri harkwa ata te amji jihê mēn. Mā jūm jōkre pê ihhēj rūm hōhhi jōkre pyracti ata te imā hūjarēn to hajŷr. Pom pê wa mam kampa ita na ri cuteimā hūjarēn ne imā:

— Iwŷr api, wa ha amā ampo te jū mān xà ata jahkre ne amā to ajpē, ca ha hōmpu! — hajŷr.

² Me ajkaam mā Pahpām Carō te imā amji jōr. Wa curi cōjkwa kam, ite Pahhi krī xà kam jūm ata jŷr na hōmpun. ³ Mā ihkuc prà pê kēn prà tatapti ata pyrâc, ne cupê kēn prà tepti ata pyrâc. Ne ihkrī xà pu na ihprà krorti ata pê ihhēj rūm ta jōxwŷn.

⁴ Ne Pahhi krī xà ata pu na mehkri xà kwŷ jåhtô na cute winticwat, mā kampahhi catêjê te winticwat, ne mehkâ jakati kam mehkri, ne ôr te wakŷre prà pejti ata te mehcunea krâhkâ.

⁵ Ne me hipôc ri Pahhi krī xà ata pîn ri ihcuxê, ne kam me hōkre, ne hâhkrihkrit pê pahhâjê pyracti. Ne Pahhi krī xà ita cuna mā hâhcujro xà te xet, atajêpê Pahpām Carō Pejti caca xà te xet atajê pyrâc, ne hâhcujrohti. ⁶ Ne Pahhi krī xà ita cuna mā ampo pê cô cati pê wit prâti tetetti ata pyrâac ne nō. Ne Pahhi krī xà ita pu na pê jūmjê tîar te cwatatajê te mehkrâ ne me to xa. Ne jūmjê tîar te cwat atajê kam into jåhtôa to hâhtô, me hî cunea kam. ⁷ Ne mam ita pê ihhêj rūm rop hôhtia pyrâc. Ne ihcote na ita pê ihhêj ne prytia xûmtia pyrâc. Ne hapu na ita kuc pê ihhêj rūm me hûmre kuac. Ne hapu na ita pê ri

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 4:8xxCUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 4:11

ihhêj rûm hâctia te apu ihtar pyràc. ⁸ Ne cute me cwat itajê kam pê ahpýanre na me hara xêj partu. Ne caxwâm pê mento, ne pô rûmmento. Ne nee caxwa me amcro kam mencerer to hicu nare, nemencerer to:

“Apejti!

Ne quêt apejti ita pê Pahhiti pê Pahpâm!
Ne ca ri quêt acarôt týjti, mehcunea jirôa pê.
Ne apê mam ata, ne apê cormã ata,
ne apêcormã ata rohnýtti mã” hane.

⁹ Ne cute me cwat atajê hipêr Pahpâm mã mencerer to:

“Quêt mehcunea mã acatihti na gahkre pej,
ne apejti na me cumã gahkre pej.
Ne mehcunea amji mã me acupa.
Ne mehcunea jirôa pê acarôt týj!” hajýr.

¹⁰ Ne hän ne cute me cwat atajê Pahpâm pê Pahhiti mã mencerer kam pra, mã pea pahhi te winticwat itajê Pahpâm cuna mã mehpýpym, ne Pahhi krí xà ata cunamã me hõ krâhkà atajê nõ, ne me harën to:

¹¹ “Me ijõ Pahhiti pê me ijõ Pahpâm,
quêt apejti neacatihti,
mã quêt mehcunea amji mã me acupahti to me ipa.
Ne quêt acarôt týjti, ne ampeaj kam apej.
Ampo na?
Pê ca quêt ampo cunea to.

Ne ate amji mā toapijapar xà na ihprāmti ata to,
ca to ajpa" hane.

5

Ihkàhhôc na hê xà te xet atajê

¹ Wa ite Pahhiti krī xà kam jūm jŷ ata jūhkra kam, awpôc rūm, ihkàhhôc krâre ata pupun. Mā ihkàhhôc ata kam ihhôc te hūjê, caquēc kam ihhôc, ne hanea ne hōkwa kam ihhôc. Mā ahna hê xà te xet atajê te ahna hê. ² Ne hanea ne ite Pahpâm mā memprar catê nō tŷjti ata pupun, mā ihkrâhhia kam cute hàhcukjér to:

— Jūm ri ihkàhhôc ita tête ahna hê xà itajê jirên xà caxuw impej, quê hihê mĕ? — hajŷr.

³ Mā nee côjkwa kam ihkàhhôc ata caxuw jūm hamreare, ne nee pjê kam caxuw jūm hamreare, ne hanea ne nee pjê krac ri caxuw jūm hamreare, cute ihkàhhôc atatête ahna hê xà na ihtô xà itajê jirên, ne caxwâm pê hōmpun xà caxuw. ⁴ Pê wa ajco amrâa to amrâa. Ampo na? Pê nee ihkàhhôc na hê xà jirênxà ata caxuw jūm impej nare, cute ahna hê xà atajê jirên, ne caxwâm pê irît ne cute hōmpun xà caxuw. ⁵ Mā pahhi na mehkwÿ nō ata te imã:

— Apu acwŷr nare, hōmpu he, Juta na mehkwÿ jō Pahhiti pê rop cahàcti jökre hôhti pyràcti ita ri me hirôa pê carôt tŷj. Ne cupê pahhi Tawi xwÿ tàmxwÿtàmxwÿ, Juta tàmxwÿ, ne taa mā quê ha ihtŷj ihkàhhôc na ihtô xà te xetitajê jirên pa, ne capô ne hōmpu — hajŷr.

*Jeju pê carà cahàcre kra nō pyrâc, mā jūm
jaxà kam cute mehcuran xà*

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 5:6xxiiCUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 5:10

⁶ Wa pea ite carà cahàcre hôhti kra xûmre nô pupun, mā Pahhitî krî xà cuna mā xa. Mā cute me cwat atajê me, pahhi catêjê atajê te mehkra. He pê ihhéj ne jûm carà cahàcre kra xûmre ata cura, mā hacpÿa mäihtîr ne xa ata pê me pajô Pahhitî pê Jeju. Ne kam hîpâr te xet, ne kam into te xet. Ne cukrâ xà te xet atajépê Pahpâm Carô Pejti caca xà te xet atajê, mā pjê wyr hân ne mehkujate, atajêa ri. ⁷ Mâ pea Caràcahàcre Kra ita mõ, ne cute, por Pahhitî hîr xà kam jyata pê awpôc rûm hûhkra kam ihkâhhôc ata caxâr. ⁸ Mâ pea, pom cute me cwat itajê me, pahhite winticwat atajê me, cuna mämekôn krâ na mehpym. Ne pê ahpÿanre name cumâ me hâkôr xà. Ne ahpÿanrena me cumâ ampo kum cuxwati atajê te wakyre prati atajê to hipu partu atajê pê Pahpâm na mehkwâ te me to cumâ mehcakôc xà pyràc.

Ihkâhhôc jihê mën xà caxuw Jeju pej

⁹ Pê ajco mencer tuw to mencer to me hane he:

“Ate ihkâhhôc ita pyr ne hihê mën xà caxuw ampeaj kam apej!

Ampo na?

Pê ca ty, ne acaprô jaxwy.

Ne acaprô jaxwyr ata to Pahpâm mā pjê kamkrîxare cunea pê mehkwâ japrô, ampo kra me, me harkwa pihho to mehcakôc catêjême,

pjê cunea kam atajê cunea pê ca me haprô.

¹⁰ Ne amji mā mehcunea to amâ me hâpêñ catêjê.

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 5:11xxiii CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 5:13

Ne me taa mā quê ha mehkwy to me amā
mehcakôc,
ne me taa pjê cunea to mehhimpej" hane.

*Pjê me côjkwa kam mehcunea ame Jeju catia
to me cumā ihcakôc*

¹¹ Wa hipér irit ne ite Pahpâm mā memprar catêjé jáhtôa to hàhtô ne me hõmpun, ne me hàhtôti atajé pê jûm te me cahyt par xà nare. Mâcute Pahhitî krî xà me, cute me cwat itajé me, me pahhi itajé krâ tu ne me to xa, ne kÿj cati pêa mā cute me cumâ harën to:

¹² "Apê Caràcahàcre Kra pê Jeju.

Pê ca amji to me ikritxwy, pê ca ijaxà kam ty ne apeaj to apej.

Ne me hirôa pê atyj, ne me hirôa pê gakrâj, ne
me hirôa pê ate amji jahkre pej, ne me
hirôa pê ahihtyj!

Mâ pjê cunea kam amji mā me acupa, ne
mehcunea mā apejti na gahkre pej, ne me
imâ mehcunea te acatihti me apejti name
garën na me to prâm!" hajýr.

¹³ Ne pea ite ampo pryre cunea increr na kam ijapac. Côjkwa kam cuwênti me, pjê kam pryre me, pjê krac ri pryre itajé me, côxwakam tep me, pjê cunea kam, pryre cunea increr na kam ijapac. Mâ cute mencerer to hajýr he:

"Por ca ajýr xà kam jÿ ata me,
Caràcahàcre Kra ata me,
wa acatihtiimpejti na me garën to prâm.
Mâ pjê cunea kam amji mā me acupa,

ne mehcunea mā apejti na me gahkre pej,
ne mehcunea jirôa pê me acarôt tÿj rohnÿtti mā”
hajÿr.

¹⁴ Mā cute me cwat itajê me kampa ne me cumã:
— Ÿhÿ, ampeaj kam! — hane. Mā pahhi atajê
mehkõn krã na mehpÿpym, ne catihti impejti na
me harẽ.

6

Hūmre cawrô jakati kam jÿ ata pê me cupê amji mā hûtàr catê

¹ Wa pea ite Caràcahàcre Kra te mam, pom
ihkàhhôc na hapÿn xà te xet itajê nõ hyr na
hõmpun, ne pea ite, pom cute me cwat itajê nõ
jõkre pêpahhàjê jàhkrihkrit ita par, mā cute kÿj
cati pêa mā hákjér to:

— Ajpén mõ! — hajÿr. ² Wa irít, ne ite cawrô
jakati ata pupun, mā ajpén t . Mā kam me
hūmre nõ ata jÿ, ne cumã cuuh , mā cute me
cumã pahhi kr hk  j r. M  ma tot  ne iht j amji
m  me cup  pj  cunea pyt r to m .

Hūmre cawrô capr cti kam j  ata p  me ipijapu to hap j cat 

³ Jir  p  m  ri, hip r Caràcahàcre Kra ita te
ahna hapÿn x  n  ata hyr. Wa pea ite cute me
cwat ataj  n  te amji to cote ata par, m  cute
h kj r to:

— Ajp n m ! — haj r. ⁴ M  pea cawrô n 
capr cti ita cator ne ajp n m . Ne kam h r cat 
ata te pj  kam, cute me ipijapu ne me h mre te
pj  kam me amji kw a curan x  caxuw, amji na

hūpar. Mā jūm te cumā caxuw wapo xwahhihti nō catiaita jōr.

Hūmre cawrō tycti kam jŷ ata pê mehkôt prām crān catē

⁵ Ne Caràcahàcre Kra ita te hipêr ahna hapŷn xà incrê hyr xà ita kam, wa ite cute me cwat atajê nō te me to incrê ata par, mā cute hâkjêr to:

— Ajpên mō! — hajŷr. Wa ir̄t ne ite cawrō tycti ita pupun, mā ajpên mō. Mā kam hŷr catê ita te hûhkra to cute ampo to ipipēn xà ita pyr ne kam to jŷ. ⁶ Mā cute me cwat itajê cajpuaw jūm jōkre ita jūjarẽn ita te hajŷr he:

— Amcro pyxit kam me hâpēn xà jahpan xà na, me cumā aryjhy na crat to pyxit peaj ne agō. Ne kwŷr xōm na, ca ha me cumā crat to incrêne me cumā agō, amcro pyxit to me hâpēn jahpan xà na. Ne hō kryjre to ampeaj kam me cumā hī to ahwŷ. Ne nee ampo to impê xà me, ampo itajê nō to apicacwŷr nare, ne nee hanea ne ampo cacôxŷre ita me ampo itajê nō to apicacwŷr nare — hajŷr.

Hūmre cawrō tatapre kam jŷ ata pê me hipej catē

⁷ Jirô pê mā ri Caràcahàcre Kra te ahna hapŷn xà te cwat ita hyr. Wa ite cute me cwat itajê nō te me to cwat ata par, mā cute hâkjêr to:

— Ajpên mō! — hajŷr. ⁸ Wa pea ir̄t ne ite cawrō tatapti ata pupun, mā kam hŷr catê ata kam jŷ, mā cute me cumā hapry jōr to Me Hipej Catê. Mā ramā pjê kammehtyc catêjê ihkôt ame ipa. Ne pea cute pjê kam me hipej na amji na hūpar to hajŷr he:

— Ca ha ahpÿanre na mehcuran xà cunea to mehcuran to apa. Quê ha me hûmre me cwat, ca ha me ipijapu na me to, quê ha me ajpu ne me amji pyxit ne me amji cura. Ne prâm me, me hè me, pjê kam ampo kên jâprê cunea to mehcuran to hane he. Quê ha me hûmre me cwat, ca ha mehcuran xà itajê to hân ne me pyxit ne mehcura — hajyr.

Cute mehkwÿ jipej jahpan xà na, cute me to kên na me ahwÿ

⁹ Mã pea Caràcahàcre Kra ita te ahna hapÿn xà te xîc ita hyr. Wa pea ite Pahpâm mã ampo kûm cuxwati to caxàr xà ata pupun. Mã ihkrac rì mecabwÿn jàhtôa ne me jÿ, atajê pê Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê te catyt kamme ipa, mã me curê xwÿn te amehcuran atajê caxwÿn, wa ite me hõmpun. ¹⁰ Mã mehkrâhhia kam cute ame caràr to:

— Me ijô Pahhiti impejti ne carôt tyjti ata! Ampeaj kam apê Pahpâm ata! Jû caxuw ca ha pjê kam itajê cukij? Ne jû caxuw ca ha cute ame icuran catêjê itajê to apu ihkên, cute me icuran jahpan xà na? — hajyr. ¹¹ Mã ahpÿanre na cute me cumã mehkà jakati atajê jôr partu, ne me cumã:

— Ca ha cama ame akôt to mehkryjre ne. Ne hanea ne cute ame gâpêñ xà ita to me hâpêñ, ne me ato amji kjê catêjê kwÿ jikaj. Por quê ha cormâhanea ne amehcura atajê, quê ha me akôt me cato ne me aràn. Ne pea cute amji mã me gâhtô na, cute me ato hûjahkre xà ata mã, me ato hahê — hajyr.

*Quê ha Pahpām to cute ame kēn jahpan xà na
ame to kēanre ne*

¹² Wa pea ite Caràcahàcre Kra te ahna hapyn xà te xēj ita hyr na hōmpun. Mā pea pjē jàhcujrōn, ne pyt kam awcapàtkô tycti ita pēihhēj rūm cupēhkà tycti ata pyràac, ne putwrȳ intep pē ihhēj rūm me caprō tep. ¹³ Mā caxére cōjkwa pīn apu ipijaxwȳr te hajȳr, pom quê hān ne kōc prīn mā ipàr to ahcujrō, mā hān ne apu pjē kam ajxwȳ he. ¹⁴ Mā cōjkwa jamre xà te hajȳr, pom quê hān ne ampo kà incrà amji krā, cu me capône me cumā hikra, mā hān ne hacpȳa mā amji krā to pra he. Ne por hakôt apu ihkrī atajē me, cô kam amcrà jacot atajē te amji pē ihkrī xàitajē caca, ne ma cupê ipintuw partu.

¹⁵ Mā pjē jō pahhi catējē me, krī jō pahhi catējē me, krāhtare jō pahhi catējēme, por me hakràj catējē atajē me, me carôt tȳjti atajē me, me hūmre cunea me, cama me cumā me hàpēn catējē me, me hō pahhi me, mehcunea pimxur, kēn kre me hàhkà jakôt krac ri ame ipimxur partu. ¹⁶ Ne cute kēn kre me, hàhkà jakôt mā mehkrāhhia kam me caràr to:

— Ame ikam apÿpȳm ne ame ipro, por hȳr xà kam jȳ ata me, Caràcahàcre Kra ata te ame ikam incryc xà atajē cupate, ca ha me cupê me ito amxu. ¹⁷ Ampo na? Hamre, ramā cute ame ikam incryac to incryc jō amcroa kam hàhhuc, na wa ha nee me inō cumā ijūcanār nare — hajȳr.

7

Pahpām na mehkwȳ te 144 mir kuctȳj kam

*hapryà na ihhôc
Ipipēn Xà 9.4*

¹ Jirô pê mā wa ite cōjkwa pīn Pahpām mā memprar catêjê te cwat te me pjē jō xwahhi jō kōc te cwat na incwyr, ne me huwahi, ne me to ihcuhhê na me hōmpun. Ampo na? Cute ame to kēnxwŷjrea na mam kōc nō te pjē me, cō me, pī pâr nō jakôr cupate ri cute me to amji tŷj ne me to xa. ² Wa pea ite Pahpām mā memprar catêjêa nō pupun, mā pyt japōj xà rūm ihtar, ne tē. Ne Pahpām tīar ihkri ata te hapryà na cute mehhôc catê ata kujahêc, mā ihkwŷ te cwat te apu pjē me cō cunea to kēn catêjêatajê wŷr tē. Ne kŷj cati pêa mā cute ihkwŷ mā carâr to:

³ — Ca ha nee cormā ne ame pjē to kēn nare, ne nee cormā ne ame cō to kēn nare, ne nee cormā ne ame pī pâr nō to kēn nare, wa ha xa mepajō Pahpām tīar ata jō tekjê na ame ipa atajê kuctŷj kam hapryà na ihhôc pa mā — hajŷr. Ne cute me kam mehhôc par.

⁴ Wa pea ite, cute Pahpām japrŷ na mehkuctŷj kam ihhôc itajê jâhtô na me harën par. Mā me hâhtô na cute me 144 mir. Ne me cupê ahpŷanre na Ixahercatêjê jakrā ne ajpēn kam mehpŷm ne me xa. ⁵⁻⁸ Pê Ixaher catêjê na ahpŷanre na me hakrā kwŷ amji to atajê, amji to me ajcokjê ne me xa, pêahpŷanre na ajpēn caxuw me hakrā hâhtô na me tôxi mir. Ne Ixaher catêjê na kjêjê name amji to ne me xa atajê pê, Juta me, Rupën me, Cate me, Axer me, Naptar me, Manaxê me, Ximâw me, Rewi me, Ixaca me, Xepurō me, Joje me, Pênjamî.

Pahpām na mehkwȑ cunea me cumā cati to ihcakôc

⁹ Jirô pê wa irît, ne ite me cupêIxaher catêjê nare pê mehcahkrit jàhtôapupun. Mā me hàhtôa to me hàhtô, ne jū wyr quê jûm me cahyt pa. Ne ahpŷanre na ajp n caxuw ampo kra me, pj  kam kr xare cunea me, me harkwa pihho me, pj  cunea p n mehcunea Pahp m kr  x  ata me Car cah cre Kra ata cuna m  mehk  jakati kam me xa, ne me h hkra kam t rti h  pit m , me to xa. ¹⁰ Ne k jy cati p a m  me h jar n to:

— Por Pahp m h r x  kam j y ata, me Car cah cre Kra ata p  ri me ik n p  me ito hap j cat j  — hane. ¹¹ P  Pahp m m  memprar cat j  cunea Pahp m kr  x  ata me, me pahhi cat j  cunea me, por cute me cwat ataj  pu na me ajx r ne me to xa. Ne mehcunea mehk n kr  na me h r ne pea me Pahp m jar n to:

¹² — Taam , ampeaj kamqu t acati, ne mehcunea m  apejti na gahkre pej, nequ t akr  krea to akr  kre. Ne ate me im  ampo pejti j r ataj  pyr n ampeaj kam me ijakry, ne mehcunea amji m  me acupa, ne mehcunea jir a p  acar t t j, ne me hir a p  ahiht j rohn tti m . Taam ! — hane.

¹³ M  me pahhi n  te icukij ne im :

— M r j mj  m  mehk  jakati kam amehcuuh  ataj ? Ne j  p n m  ame hap j? — haj r. Wa ite cum :

¹⁴ — P p n, ip  me hahkre k atre, ne qu t am a ri me hahkre pej — haj r. M  cute im  me har n to:

— Pom me xa itajê pê ame amji pupun xà kēanre to ame amji pupu, ne Caràcahàcre Kra ita caprô to ri cute ame amji mā mehkà itajê cahhōn, māmehkà itajê jakaa to haka. ¹⁵ Cwýrjapê ri Pahhitî pê Caràcahàcre Kra ita krí xà ita cuna mā amehcuhhé, ne amcro me caxwa cunea kam Pahpâm to me amji kam me hapac xà jürkwakam me hâpén to pyt, ne me to apē, ne por hýr xà kam jý ata ri ihtýj hapryà na me hamâr to ihkrí. ¹⁶ Ne quê ha jû caxuw hipér me cumâ prâm nare, ne nee me cumâ kôr nare. Ne nee quê pyt cacro me ampo cacrohti me to caxâr nare. ¹⁷ Ampo na? Por Caràcahàcre Kra ihkrí xà jipôc ri jý ata, quê ha amji to me hamâr catê catihti, ne ma, por cô impejti te me to ihtír rohnýtti mā xà ata wýr me to ipa, quê ha pea Pahpâm me cumâ mento cacô atajê incrà — hajýr. Hõ, cute imâ me harën to hajýr.

8

Côjkwa kam ahcarícti

¹ Ne pea Caràcahàcre Kra te ahna hapýn xà te xet ita hyr, mā pea côjkwa kam ahcarícti na ahtûm ryre. ² Wa pea irít, ne ite Pahpâm cuna mā cumâ memprar catêjê te xet ne mehcuuhhé na me hõmpun. Mâ cute ahpýanre na me cumâ hõhhi jõr partu.

Pahpâm na mehkwý te cumâ mehcakôc xà

³ Mâ pea Pahpâm mā memprar catê nõ ata te ampo run xà pràti pê ôr ita pyr, cumâ ampo to me caxârxà cahê na ne to xa. Cute kam ampo kûm cuwxwati ata kwý to hipu prâmte ri to xa. Mâ

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 8:4xxxi CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 8:8

cute me cumā ampo kūm cuxwati catia ne hōr. Pahpām na mehkwy te Pahpām mā mehcakōc xà ata pē ri ihhēj rūm ampo kūm cuxwati te caxàr xà ata. Mā ma ôr te ampo kūm cuxwati te caxàr xà ata wyr to mō, Pahpām krī xà cuna mā xa ata wyr. ⁴ Ne hūhkra pīn ampo kūm cuxwati ata kūm ma hāpir to mō, Pahpām na mehkwy cunea te me Pahpām mā mehcakōc xà atajē me ajkaam mā ma Pahpām wyr hāpir to mō. ⁵ Mā pea Pahpām mā memprar catējē nō ata te ampo run xà ata pyr, ne kam ampo kūm cuxwati te caxàr xà ata jō cuhy pōc to hipu, ne ma ahpar māpjē wyr to hūcapēr. Mā pea kam pahhajē ahkrihkrit, ne kam me caràr, ne ampeaj kam, kam ihcuxē, mā pjē cunea apu ahcujrō.

⁶ Mā Pahpām mā memprar catējē te xet atajē te hōhhi te xet atajē cakōr xà caxuw ame to hāhcuprōn.

Pjē kam ampo jāhtōa te caxàr

⁷ Mā mam pyxit ita te hōhhi cakōr. Mā pea cuhy cator, ne kēn te ta me, caprō picacwyr, mā ma pjē wyr ahpar mā cute to hūcapēr. Ne hanea ne pjē jāhtōa ne cute to caxàr. Quē ha pjē incrē, quē ha pyxit ne to capa. Mā cute pī jāhtōa ne to caxàr. Quē ha pī incrē, quē ha pyxit ne to capa. Ne hanea ne cute kam pōre kukūmti ata cunea to caxàr par.

Côxwa te me caprō na amji jahkre

⁸ Jirō pē mā ri hipēr ita te hōhhi ita cakōr. Mā ampo pē ihhēj rūm hāhkà jakōtti te apu ihpōc to ipa pyracti ata ihpōc to mō, mā maahpar mā côxwa kam cute to hūcapēr. Mā pea côxwa jīkjē

te me caprô na amji jahkre. Quê ha côxwa incrê, quê ha pyxit ne caprô. ⁹ Mã côxwa kam ampo apu ipa itajê jàhtôa ne ihtyc par, mã hanea ne par kre jàhtôa ne hamre. Quê ha ampo incrê, quê ha pyxit ne hamre.

Cô ajpjê atajê nõ xÿa to hy

¹⁰ Mã hipêr incrê ita te hõhhi cakôr. Mã caxêre nõ catia ita pê ihhéj rûm pahte ame pajûhkra to ame pí pôc cwÿr, mã hân ne apu ihpôcto ipa, mã ma côjkwa pîn cô kam ihpym. ¹¹ Ne caxêti ita japry te Xÿhti. Cwÿrjapê ri cô jïkjê kam caxêti ita pÿpym atajê xÿa to hy. Quê ha cô incrê ne ajpjê atajê nõ pyxit ne hya to hy. Cwÿrjapê ri me hûmre kwÿ jàhtôa ne cute cô ata to mehkôm catêjê cunea tyc partu.

Côjkwa kam ampo ahcujro atajê cunea jïkjê kam awcapàtkô

¹² Mã cute to cwat ita te hõhhi cakôr. Mã pea pyt me, caxêre me putwrÿ jïkjê pot kam awcapàtkô. Ne nee pyt jïkjê pot kam hàhcujro jõ amcro jàhcujro nare, ne kam awcapàtkô. Ne caxêre te hajÿar, ne putwrÿ te hajÿar, ne nee hïkjê pot kam hàhcujro nare, ne pea cajê to mõ.

¹³ Jirô pê mã wa irît, ne ite hâcti nõ ita tor ne kâaj mã tê ata pupun. Mã cute ihkrâhhia kam hûjarën to:

— Akÿ, akÿ, akÿ, por pjê kam amehkrí atajê, quê ha cormã me Pahpâm mã memprar catéjê incrê te me hõhhi cakôr atajê jôkre kampa, ne pea mehkên mã me axà! — hajÿr.

9

*Ampo kēn pē hôxwa catia pyrâc atajê me cumā
mehkâj xà to*

¹ Jirô pê mā ri Pahpâm mā memprar catê te xîc ita te hõhhi ita cakôr. Wa ite, pom pjê kam caxêti nõ te ampo carô kên jûrkwa kre jatôhhy nare ata jihê mën xà pyr na hõmpun. ² Mâ caxêti te kre jatôhhy nare ata jihê mën, mâ ihpñ ihkûm jicrôtti ita pê ihhêj rûm kwyr cajror xà jicrôt, ne pom kre jicrôt cator ita te pyt pro, mâ pea kyj pê kam awcapâtô. ³ Mâ ihkûm jicrôt ita pîn xycxycti itajê hapôj, ne ma pjê wyr ajpêna pra, ne ihhêj rûm incaca xà pê pactia incaca xà. ⁴ Mâ jûm te me cumân to hajýr he:

— Ca ha nee ame pôre kukûmti atajê nõ to kên nare, ne nee ame ahkêt to kên nare, ne nee ame pjê kam ampo pî par atajê nõ to apu mehkênnare. Ne por me hûmre kuctyj kam Pahpâm japry na ihhôc nare atajê to pit mā, ca ha atyj amehkên. ⁵ Ne nee amehcuran nare, ne cama me cumâ mehkâj xà to, quê ha mehkâj xà itajê na ame amji pupun kéanre ita to ame putwry to xîc — hajýr. Ne pom quê hamehkâj xà itajê pê, quê ha ihhêj rûm pacti te ame caxwyr xà. ⁶ Putwry te xîc ita kam, quê ha me hûmre atajê tee apu amji to mehtyc xà japê, ne nee ampo te amehcuran xà atajê na ame hapôj nare. Quê ha ihytj amehtyc präm cakrô, quê ha ma mehtyc xà atajê ame hahpa.

⁷ Ne xycxycti itajê pê ihhêj rûm cute ame hâprê xà wyr cute cawrô pytar xà ame to hâhcuprôn. Ne ikrâ kam ihhêj rûm cupê wakyre prâ tepti

pê ôr teihkrāhkà, ne ihkuc pê ihhéj rūm me hūmrea kuc. ⁸ Ne ihkī pê ihhéj rūm pyjēa kī. Ne wa pê ihhéj rūm rop cahàcti jōkre hōhti xwaa. ⁹ Ne hī pytàr xà ita pê ihhéj rūm wakýti te ame hī pytàr xà. Ne hara jàhkrihkrit pê ihhéj rūm cawrō jàhtôa te me hâprê xà wyr kujtikjên to ihprôt jàhkrihkrit. ¹⁰ Ne cupê pactia ne hapy kam ihpêrhy, ne ihpêrhy ita pê ihhéj rūm wakýti te ame caxwyr xà, ne wahhi. Ne ihpêrhy ita to quê ha ame hūmre itajê caxwyr toipa ita to putwrý to xīc. ¹¹ Ne ihytj cumā hō pahhi mā to ihhimpej, por caxêtite kre jatôhhy nare jihê mēn xà to amji pytàr ata pê ri hō pahhi. Ne Ixaherjarkwa na haprý te Apatō ne Crec jō pjê catêjê jarkwa na ri haprý te Apôrijō ne, pom haprý itajê hūjarën to “Me to hamre catê”.

¹² Ne mam cute me amji pupun xà kēanre catia ita te ma ramā me hakren. Jirô pê mā, quê ha ihytj cormā cute me amji pupun xà kēanrepijakrut atajê cormā me hýrmā cato.

Krähtare me hâhtôa jipej

Roman 1.18-27

¹³ Mā pea Pahpām mā memprar catê nō te ihkwý to xêj ita te hōhhi cakôr. Wa pea ite Pahpām cuna mā wakyre prà tepti pê ôr te ampo kūm cuxwati pôc xà jō xwahhi te cwat ata pîn jûm jōkre ita par. ¹⁴ Mā cute hōhhi cakôr catê ata mā:

— Por Cômpejti jō côhti cahi na Xatanaj mā memprar catêjê te cwat ne me huwapre ne mehcuhhê atajê mā me hê pô, ne me cumā hikra — hajýr.

¹⁵ Mā cute me Xatanaj mā memprar catêjê te cwat itajê mā me hê pôn, ne me cumã hikran. Ne pê ramã ampo itajêna na me to awjahkre, amcro ata me, putwrÿ me, caku me, mär quê pjê kam me hûmre jåhtôa ne me hipej. Quê ha me hûmre incrê, quê ha pyxit ne ihcura. ¹⁶ Ne ite me cumã cawrô kam me hâprê catêjê jåhtô na cute me 200 mirjâw na ite me harën par.

¹⁷ Ne irñat kam ite cawrô itajê pupun, kam me hâprê catêjê mea mā, mā me hî pytàr xà itajê tepti ita pê ihhêj rûm cuhy, ne ihkukûmti itapê ihhêj rûm côjkwa kukûm, ne ihtatapti ita pê ihhêj rûm pyrânre tatap. Ne me hõ cawrô krâ itajê pê ihhêj rûm rop cahâcti jôkre hôhti krâ, neharkwa pîn ihtyj cuhy hapôj. Ne ihkûm hapôj ne hanea ne kam ihkûm tatapti ita hapôj, cute mehcuran xà caxuw. ¹⁸ Ne pom cawrô jarkwa pîn cuhy me, cuhy kûm me, ihkûm tatapti atajê te me hûmre jåhtôa ne me hipej xà. Quê ha hûmre incrê, quê ha hôtpê pyxit ne mehcura. ¹⁹ Ampo na? Cawrô itajê cunea jarkwa kam ri hâprê xà, ne hanea ne hapy kam ri hâprê xà. Ne hapy kam ihkrâ itajê pê ihhêj rûm cagâ krâ, mäto me hûmre cãmxa, mā mehkâj xà kêanre na, me amji pupun xà kêanre to me ipa.

*Ma cute ame amji kam me hapac xà to ipintuw
caca*

²⁰ Ne ampo te amehcuran nare atajê cahhur jåhhuc atajê te nee me hûhkra to cute ame amji mā me hõ pahpâm cahâc kreka ton atajê kîn jicu nare. Ne nee hanea necute ame ampo carô kên itajê kîn jicu nare, ne pom me hõ pahpâm

cahàc krekà itajêri he: Wakìre prà tepti pê ôr te me hõ pahpãm cahàc krekàita, ne wakìre prà jakare te pahpãm cahàc krekà me, kẽn te me hõ pahpãm cahàc krekà me, pĩ te me hõpahpãm cahàc krekà. Ne me hõ pahpãm cahàc krekà itajê nee irít, ne nee hũpar nare, ne nee hanea ne ipa nare cakrô, mã ihtyj me cumã ihkñ. ²¹ Ne nee cormã cute mehkwÿ curan jicu nare, ne nee cormã cute me hũxy xi jicu nare. Ne hanea ne nee cormã cute ahti na ame pyjê caxun itajêjicu nare, ne nee cormã cute ame hâhkij jicu nare.

10

Ta jàhkrihkrit te xet jarën xà, Jowāw te ihhôc xà nare

¹ Wa pea ite côjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catê nõ tÿjti ata pupun, mã ajp n ahpar mã iwryc to m . Ne ihk  ita p  ihh  r m ahcakr , ne ihkr kam ta j oxw n xa, m  to m . Ne ihkuc pr  ita p  pyt pr . Ne ihte p  cuhy ne kam xa. ² Ne h hkra kam ihk hh c n  ita crire ne ihpahe hiahpuro m  to të. Ne cute c  kam awp c r m ihpar ita x m, ne pj  kam cute awke x m. ³ Ne k jy cati p a m  car r, ne car r ita p  ihh  r m rop cah cti j okre h htij okre. Car r jir  p  m  côjkwa p n me h okre j hkrihkrit te xet p ta j hkrihkrit pyr cti ita to cute catia. ⁴ Ne corm  cum  mehcak c kw y  kam, wa ajm r ite ahna ihh c, ne ram  ahna ihh c x a caxuw apu amji m  ahcupr , m  côjkwa p n j um j okre ita te im :

— Aracri acaxw m p  amji m  me h ujar n x a itaj  n , ne nee ahna ihh c nare — haj r. Wa ite impar, ne nee ahna ihh c nare.

*Pê Jowāw mā cute ihkrēr xà caxuw ihmàhhôc
crire gō*

⁵ Wa pea ite pjê me cô kam Pahpäm mā memprar catê ata pupun, mā cute cōjkwa wýr awpôc rûm hûhkra pér, ne ihcakôc. ⁶ Por Pahpäm ihtîar ihmâr ne cute cōjkwa me, pjê me, cô kam ampo cunea ton ata jarkwa na hûjarën te hajýr he:

— Quê ha nee hipêr amji to amcro nõ mën nare! ⁷ Quê ha Pahpäm mā imprar catê te ihmâw to xet ita höhhi cakô. Quê ha Pahpäm, pom pê ramä cumä me hâpén catêjê pê harkwa to me cumä ihcakôc catêjê mā, amji kam hapac xà na amji jarë ata to hâpén kam tê — hajýr.

⁸ Mâ hipêr cōjkwa pîn jûm te imâ ihcakôc ata te hipêr imâ ihcakôc ne imâ:

— Tê ne Pahpäm mā memprar catê nõ, cô me pjê kam xa ata jûhkra kam ihmàhhôc nõ curor hiahpuro ata, cupê apy — hajýr.

⁹ Wa ma tê ne ite ihmâhhôc ita na ihwýr. Mâ cute imâ hûjarën to:

— Ihmâhhôc ita py ne krê, quê ha garkwa kam inxô pê pen xô, ne gôxà kam quê ha wa xý — hajýr.

¹⁰ Wa ite cupê ihmâhhôc ita pyr, ne ite ihmâr. Mâ ijarkwa kam inxô pê pen xô, wa ite ihmâr jirô pê mâ ri ijôxà kam, wa xýa to hý. ¹¹ Mâ cute imâ hûjarën to:

— Ýhý Jowāw, hipêr amâ ate ampo kra me, krîxare me, pjê kwý me, me harkwa pihho catêjê kwý me, pahhi kwý mâ Pahpäm jarkwa kwý jarën xà — hajýr.

11

Pê Jowāw cute me Pahpām kīn catējē cahyt

¹ Ne cute imā ampo to ipipēn xà pê pī cajrer pyràcti ata jōr, ne imā hūjarēn to:

— Hā, to xa ne tē, ne to Pahpām to cute me amji kam hapac xà jūrkwa me, cute cumā ampo to caxàr xà ata to ajpēn, ne cute me Pahpām kīn catējē atajē cahyt. ² Ne pō pē carāhti ata, ca nee to apipēn nare. Ampo na? He kaam quē ha mehcakrit atajē, por cupê Jutacatējē nare atajē me amji to caku to incrē ne ihkôt hīkjē xà, na ri Pahpām te me cumā Krīmpeyre jō cà carāhti ita jahkre. ³ Ne wa ha ma ijarkwa to mehcakôc catējē pijakrut te xāc to mehkà atajē ajwar kujate, quē ha me ijarkwa jarēan to caku to incrē ne ihkôt hīkjē — hajyr.

Pahpām jarkwa to mehcakôc catējē pijakrut

⁴ Harkwa to mehcakôc catējē pijakrut itajē pē pīxô pàr cacô pōc pejti ata pyràac, ne me cupê ihpôc xà pijakrut itajē pyràac, por Pahpampê pjê jō Pahhiti cuna mā me xa atajē. ⁵ Quē ha jūm te ame to kēn prām to mōr na, quē ha me harkwa pīn cuhy cato, ne me curê xwȳn ata to hamre. Hō, quē ha jūm te ame to kēnprām to mōr na, quē ha cama ty. ⁶ Ne cute me Pahpām jarkwa jarēn to ipa atajē te cōjkwa pīn ta to me iwryc nare na, cute amji caxuw me hūpar. Ne hanea ne cute cō kam me caprōton xà caxuw amji na me hūpar. Ne hanea ne cute ampo kēn jāhtōa to ame pjê to kēn xà caxuw amji na me hūpar.

⁷ Ne caku crê ne ihkôt hīkjē kam quē haame to hane, ne cormā me hūjarēn jicu, me ajkam

quê ha ampo kênti ata kre jatôhhý nare ata pîn mehwýrcato, ne me kam tê. Quê ha ame ajpu ne ajwar me tohjê ne mehcura. ⁸ Ne pê mam krí catia kam, mam me hõ Pahhiti curaata jõ krí cape na, quê ha me hûmre pijakrut tyc atajê me nõ. Ne por krí krã kêanre ata pêKrîhpôc me Ejit jõ pjê krã kêanre ata pyràac. ⁹ Quê ha ampo kra me, kríxâre atajê me harkwa pihho catêjê atajê cunea me nõr ita na me hõmpun to amcro to mencerê ne ihkôt me to hîkjê. Ne neequê ha jûm me harêt na amji jamâr nare. ¹⁰ Ne pjê kam quê ha mehcuran xà ata to ame amji mä amji kîn to, ne hûrên ame hakry. Ne quê ha ihytj me hûrên me hakryte ame amji mä me ampo jõr to me ipa. Ampo na? Pom Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê itajê te me hûmre mä mehkên xà catia ton, ne mehtyc, na ri ame hakry.

¹¹ Ne me ahna amcro incrê ne ihkôt hîkjê, quê ha Pahpâm pîn mehtîr xà jõ kôcti pahtyjti ata cato, ne ajwar me hakô, ne me cumâ axâ, quê ha ajwar me jý ne me hâm pyrentu. Quê ha cute mehtîrna me hõmpun atajê mä me hûpa to me hûpa. ¹² Quê ha Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê pijakrut itajê me côjkwa pîn jûm jõkre pahtyjti ata kampa, quê ha me cumâ hûjarêñ to:

— Ajpêñ iwýr me api! — hane. Quê ha cormä ame curê xwýn itajê amehõmpun kwýa kam, quê ha ma ahcakrâ nõ ita kam côjkwa wýr me hâpir to mõ.

¹³ Me ajkaam quê ha pjê hâhcujrõn kam tê, ne hâhcujrõn to catia to cati. Na quê ha krí jîkjê pot ne to hamre. Quê ha ikre tej, quêha pyxit ne

hamre. Ne pjê jàhcujrõn ata quê ha mehàhtô na me to xet mir ne me hipej. Na quê ha mehkwy me hõmpu, ne me cumã hüpaa to hüpa. Na quê ha me cöjkwa jõ Pahpäm mä me catia to cati na, me cumã harë. ¹⁴ Ne ramã cute amji na me cute me amji pupun xà kéanre ata pupun to me ipijakrut, mä ramã hamre. Ne me hõmpu he, quê ha cormã cute amji namehkén xà kéanre incrê pupun xà ata, quê ha cormã mehwyr cator pyrentu.

Cöjkwa kam ihyj me Pahpäm jarën pejti to me ipa

¹⁵ Mä Pahpäm mä memprar catê te xet ita te hõhhi cakôr, mä cöjkwa kam me hõkre ita jūjarën xà ita te hajyr he:

— Hamre, ita caxuw Pahpäm pê me gõ Pahhit me, ihkra pê Crixtô te pjê ita cunea tomehhimpej xàa kam rí ramã hàhhuc, ne taa mä quê ha hõtpê ihmipej rohnýtti mä — hajyr. ¹⁶ Mä me pahhi te me winticwat ne Pahpäm cuna mä mehkrí xà kam amehkrí atajê, mehkön krã na pjê kam me hýr, ne pea pjê kam ame hipô, ne ame krí, cute me Pahpäm cuna mä amji to mehkryjreprämte ne pea Pahpäm jarën pejti to me harën to:

¹⁷ “Me ijõ Pahhit pê Pahpäm,
ampeaj kam acarôt týj,
pê ca mam ramã akrí ita na,
cormã akrí rohnýtti mä!
Wa itýj apejti na me garë.
Ampo na?

Ca ramã ate me imã acarôt catia to ampo itajê
cunea ton,

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 11:18xliCUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 12:1

neita kam ca ha ahimpej xà ata kam to tē.

¹⁸ Ne me cupê me akôt me ipa catêjê nare atajê,
ampeaj kam akam mencryc.

Ampo na?

Hamre, ate mehcukij ne ame to kên xàa kam ri
ramâhàhhuc.

Ramã ate mehtyc catêjê cukij xàa kam ri ramã
hàhhuc.

Ne ate amã me hâpêncatêjê me,
garkwa to mehcakôc catêjê cunea to impej xàa
kam ri ramã hàhhuc.

Ne ca ha hanea ne me akwÿ cunea to hanea,
ne me cati me, mehkryjreatajê mea mã,
cute amji mã meacupa.

Hamre, cute ame pjê to kên catêjêto,
ate hamre xàa kam ri ramã hàhhuc!" hane.

¹⁹ Mã côjkwa kam Pahpâm to me amji kam
hapac xà jûrkwa nõ xa ata jarkwa te amjjihê
m  n. Wa ite p   po te Pahpâm j  mcj  n xà ata
pupun, por p   Ixaher catêj   pj   kam ihk  t me to,
ne ajco me hapë ne me to ipa ata, Pahp  mme
cute me ajp  n par x   ata na. Me ajkaam m  
ihcux  , ne me h  kre, me ta ahkrihkrit, ne pj  
j  hcujr  n, ne k  n te ta pahtyjti ata.

12

Cag   tepti k  anre kr   te xet jar  n x  

¹ M  côjkwa kam r   j   caxuw pahte me ampo
pupun nare ata te amji to ipip  . Ata p   pyj   n  
ata. Ne p   ihk   p   pyt, ne ihpar krac ri putw  
aj  t, ne ihkr   kam cax  re te t  xi ne amji to

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 12:2xlii CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 12:8

ihkrāhkà ata ihkrā na ajêt. ² Ne pê ramā ihkra, ne ihkra xà te ampeaj kam caràr.

³ Mā hipér côjkwa kam ampo ita te amji to ipipē ata pê nee mā ampo nare, cagāti intepeti kēanre nō ata, ne kam ihkrā te xet, ne kam hīpàr te tej. Ne ahpŷanre na ihkrā atajê na wakŷre prà tepti pê ôr te ihkrāhkà atajê harij. ⁴ Ne cute côjkwa pīn hapy to caxêre jåhtôa ne hūhhyr, ne ma pjê wyr tohūcapêr. Quê ha caxêre incrê quê ha pyxit ne to awcapê. Ne pea pyjê nō ata cuna mā hâhhuc ne xa, cumā ihkra ita pȳm kôt māmā, cute ihkrēr prāmte.

Pyjê nō ata mā ihkra pȳm

⁵ Mā pea pyjê nō ata mā ihkra ata pȳm, ne cumā hūmre, por quê ha ihpa tÿjti to krîxâre cunea to ihhimpej ata. Mā ma cute me ahkrare nōata pȳn, cagāti pê, ne ma Pahpâm wyr me to tē, ihkrī xà kam ihkrī ata wyr.

⁶ Mā ma cagāti te inxi to irô, ne ahna ipipkîer ne apu to kên prām. Mā ma inxi ata, por pê ramā Pahpâm cumā ahkêt kam ipimxur xà toata wyr tē, ne curia quê ha me to ipijapar to caku to incrê ne ihkôt hîkjê.

Côjkwa pīn Pahpâm jō krâhtare me cagāti tohjê

⁷ Jirô pê mā ri côjkwa kam cute me ipijapu kam mehtêm. Pahpâm mā me hâprê catêjê jō pahhi japry te Miquer ata me, côjkwa kam me hâprê catêjême, cute cagāti kēanre ata mā me hâprê catêjê me, me ajpēn kam mehtêm, ne ame ajpu. ⁸ Ne cute me cagāti ata tohjê, na quê nee hipér côjkwa kam cumā me hâprê catêjê me, me

hàhhuc nare. ⁹ Ne cagã catia kênti ata, pê mam Xatanaj te mehcunea mã ihhêj ata. Mã ma cute pjê wýr me to húcapêr, ne cute cumã me hâprê catêjê tohajýar, ne ma ihkôt me to húcapêr par.

¹⁰ Wa ite côjkwa kam jûm jôkre týjti ata par, mã cute hûjarën to:

— Ita caxuw me Pahpâm te me pahkên pê me pahto cator! Ita caxuw ri Pahpâm te cupê Pahhiti na carôt to ipipë! Ita caxuw ri Pahpâm kra pê Crixtôte ihhimpej xà to ipipë. Ampo na? Por me pahkjêjê jarën kên catê Pahpâm cuna mã xa, ne cute me harën kêanre to caxwa ne to apê ata, macôjkwa pê cute me to húcapêr, quê ha jû caxuw hipêr me pajaren to kên nare.

¹¹ Me pahkjêjê te ihytj me pahcurê xwýn tohjê. Ne nee mã amjia kôt cute me tohjê nare. Pê Caràcahàcre Kra pê Jeju ata caprô jaxwý, ne me pajaxà kam ty. Cwýrjapê ri ihytj me pamã ajpu, caprô ita kôt. Mâihcâmtà rûm me pahkjêjê atajê ihytj amji to mehtyc japê to me ipa. Neihtyj amji mã me Jeju te me cumã ipijapu na me harën to ipa, na ri ihkôat cute me tohjê. ¹² Na ca côjkwa kam me amji to ajpa atajê, ca ha me acunea me gakrya ne! Ne pjê me cô kam amji to me ajpa atajê, ca ha me apeacre ne. Ampo na? MaXatanaj me awýr iwryc, ne me akam incryc te to hipu tu ramã cumam cumã amcro incrêre na cute amji jahkre pej na ri — hajýr.

Xatanaj ikhra xûmre caapô

¹³ Ne cagã kênti ata te ramã pjê wýr amji to húcapêr na amji jahkre pej, ne cute, por pyjê nõ mã ikhra xûmre pým ata, caapôr kam ihtêm.

¹⁴ Mā cute ahkêt kam ihkrī xà ata wyr ihtar xà caxuw me cumā hacti catia jara to me ipijakrut ne me cumā hōr. Por quē ha curi amji tome ipijapar to caku to incrê ne ihkôt me to hïkjê xà ata wyr, cagäti ata te apu to kên cupate. ¹⁵ Mā cagäti ata te harkwa pñi cô mā hikran. Mā ma pyjê nō ata kôt ajpjê, cute cô ata to, ma to ihtêm prämte, cute ihkôt cumā hikran. ¹⁶ Mā ihtyj pjê te pyjê nō ata tehcajpar, ne cô mā harkjêc. Mā harkwa mā cagäti te cô kujahêc ata xär, mā cute intête ihkrér. ¹⁷ Mā cagäti ata apu pyjê nō ata kam incryac to incryc, ne ma tē, ne cute pyjê kwÿ pê mehtâmxwÿa atajê kwÿ to kên kam ihtêm. Por me Pahpäm jarkwa kampa, ne catyt kam Jejua kôt me ipa atajê tori apu hane. ¹⁸ Ne ma cagäti ita tē ne côxwa tohkà na hæhhuc ne nō.

13

Hümre kēanre nō ata pê ampo jàprêa pyràc

¹ Jirô pê mā, wa ite cagäti wyr ampo kënti nō ata te côxwa pñi hæpir na hōmpun. Nepê ihkrã xet, ne kam hïpär tej, ne ahpÿanre na hïpär itajê na cumā ihkrähkà, ne ihkrã na ihcakôc xâhêj xi kēanre na ihkâhhôc ata ajêt, nehûjarën to: "Ipê Me Apäm Cati" hane. Cute ihkâhhôc kam ihcakôc xâ kēanre ita to apu Pahpäm to kên prämte. ² Ne por ite ampo kënti pupun ata pê ihhêj rûm rop cahac krorti, ne ihpar pê ihhêj rûm awcapatkôkrit jûhkrahti, ne harkwa pê rop cahacti jôkre hôhti jarkwa. Mā cagäti kēanre ata te cumā hæpén xà caxuw carôt catia ne hōr. Ne cute cumâ cupê pahhi krí xà ata jahkre, ne

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 13:3xlv CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 13:8

harkwa kôt cute hâpêñ na m  n. ³ Ne p   ampo k  nti ita kr   n   pyxit ne cup   ihh  ej r  m hax  p te ihcuran, ne p   ihk  n x   te ihcuran x   ata ram   cum   h   n  , m   hacp  y   m   ram  iht  r. M   pj   cunea kam h  n ne ame amji m   ame ipikrar to me ipa, ne cute me ampo k  nti ata pyn  r, ne ihk  at me amji ton to me ipa. ⁴ Ne mehcunea ame cag  ti k  eanre ata k  n, ne me cum   ihcak  c to k  nre nare. Ampo na? P   ampo k  nti ata m  car  t to cute hâpêñ x   cunea g  , na p  . Ne hanea ne ame ampo k  nti ata k  n, ne me ajp  n m   me to ihcak  c to impejti to hane he:

—J  m p   m   ampot i   pyr  ac, ne cume ipip  an? Ne j  m ri ampeaj kam ihhiht  j, cute me ajp  n cujt  n x   na? Hamreare! J  m me qu   amji cujt  ! — hane.

⁵ Ne cute me h  mre m   ampo jahkre k  atre ton x   ata na amji na h  par, ne hanea ne cute Pahp  m na ihcak  c k  eanre x   na amji na h  par, ne taa m   qu   ha ihhimpej to caku to incr   ne ihk  t h  kj  . ⁶ M   cute Pahp  m cuna m   ihcak  c k  n kam iht  m, hapr  y mea m  , ne hanea ne curi Pahp  m kr   x   ata mea m   ahna ihcak  c, ne hanea ne ihk  tcojkwa kam amehkr   ataj   cunea na apu ihcak  c k  eanre. ⁷ Ne cute Pahp  m na mehkw  y cunea me apu ajpu, ne cute me hir   p   ihcuuh   na amji caxuw h  par. Ne hanea ne cute ampo kra me, kr  x  re cunea me, me harkwa pihho cat  j   ataj   cunea to ihhimpej x   caxuw, cute amji na h  par. ⁸ Ne por mehcunea pj   kam me amji to me ajpa ataj   cunea, qu   ha ampo k  nti ata k  t me amji kampa, ne toa

amji mā mehhimpej. Ne por hacpÿa māmehtīr xà jō kàhhôc kam me haprÿ hikwa atajē ri, nee ihkôt me amji kam hapac nare. Ampo na? He pê Pahpâm pjê ton pêa mā cute me Caràcahàcre Kra curan na to amji kampa ata to ri amji māmehhimpej to me ipa. Cwýrjapê ri cute amji mā hō kàhhôc kam me haprÿ nôr.

⁹ Cwýrjapê ca me ipar peaj ne, me gûpar mā ate me hamâr pàràpên. ¹⁰ Por jûm jaxàr xà caxuw apu mō ata, quê ha ihtÿj me haxà, ne por jûm apu wapo xwahhihti te ihercuran xà caxuw apu mō ata, quê ha ihtÿj wapoxwahhihti to mehcura. Ne pom ampo itajê, me cupê Pahpâm na mehkwy caxuaw ri, ne quê ha ihtÿj me cumã awcanã, ne Pahpâm to amji mā mehhimpej kam me to incrà tu ne.

Mā hûmre nôa pê ampo jàprêhti pyràc ata cator

¹¹ Ne ite pjê pñ ampo kênti itajê nôa jàpir na hómpun. Mâ kam hípàr pê carà cahàcti hôhtia jípàr ne ipijakrut. Ne cama cagâti kêanre ata cakôc xà me ipip  an. ¹² Ne mam cagâti kêanre ata carôat to, kam mare mâ h  p  en to ipa. Ne pjê kam mehcunea amehkr  i atajê mâ cute mam ampo kênti ata k  n na, incryac kam h  ujahkre. Por ajm  r cute wapo xwahhihti tomehcuran, mâ hacpÿa mâ cutea amji capr  r ne impej ata k  n, na ri incryac kam me cumã awjahkre. ¹³ Ata te ri me hûmre kam mare mâ ampo pihhoti catia ton. Ne cute c  jkwa p  ncuhy ton, ne pj   w  yr ihkujah  c, mâ pj   kam ihp  y  m. Mâ me hûmre cunea te me hómpun. ¹⁴ Mâ hapu na ampo kênti cator ita te ri pj   kam me hûmre itaj   cunea mâ ihh  j.

Mã Pahpām te cama cute mam ampo kēnti ata carōat to ampo ton xà na hamār, mā cute ton, ata to ri cute me hūmre cunea mā ihhéj. Ne cute pjē cunea kam mehcunea mā harkwa to:

— Ca ha cute wapo xwahhihti to ajmār me ampo kēnti curan ita kreka to me amjimā ahimpej, ate amji mā mehkīn prāmte — hajyr. ¹⁵ Mā cute me ton, mā pom hapu na ampo kēnti ita te ampo kēnti kreka ata jakōr, mā pea ihcakōc, ne cumā mehkīn ne me hūpa nare atajē cunea jipej xà caxuw amji na hūpar.

Ampo kēnti ata me hàhtōa kam haprȳ nō

¹⁶ Ne pea cute me hūmre kà me, me ahkrare me, me hakraj me, me cupê hamreare me, cama me cumā me hāpēn catējē me, amjia kōt me hāpēncatējē mā harkwa, mār quē amji kam awpōc rūmamji jūhkra kam me haprȳ nō, nare, quē ha mehkuctyj kam me cunō. ¹⁷ Ne cute me to hajyr xà ata kam, quē nee jūm kuctyj kam ampo kēnti japrȳnare ata mā me ampo to hāhpan nare, ihpore na. Ne nee me cupê ampo japrōr nare, ihpore to. ¹⁸ Ne haprȳ cahyt xà te hajyr he: “666”. Ca ha ate akrā krea te amji jahkre pejti na, ca ha atyj kampa.

14

Por 144 mir atajē Pahpām pej na me harēn

¹ Jirō pē mā wa irīt, ne ite Caràcahàcre Kra pē Jeju ata te Xijāw jō hāpkàjti na hām na hōmpun. Mā cahē na cute me 144 mir ne mehcuhhhē. Mā mehkuctyj kam me Jeju haprȳa hikwa, ne me kam Hūm Cati japrȳ. ² Wa ite

côjkwa pĩn me hõkre ata par, mā ihhêj rûm cupê côhxocti jàhkrihkrit, ne àwrârâc ita pê ihhêj rûm pahhajê jàwrârâc, wa ite impar. Mâ hõkre pê ihhêj rûm wakŷre japâre ita jõkre par. ³ Mâ Pahpâm krî xà pu na cute me cwat atajê me, pahhi te me winticwat atajê me, cute mehkra ne me to xa. Mâ me cuna mâ cute me 144 mir atajê me xa. Ne mencerer xà intuw ata to me cre, ne jû wyr quê pjê pê cute mejum pytar nare ata me iran xà na increr atajahkre pej ne to cre. ⁴ Ne por me xa atajê te amji kam me hapac xà peaj to impej, ne nee ry jû caxuw pyjê na amehûhkra nare. Quê ha jû kam Caràcahàcre Kra ata mõr prâm, quê ha ma ihkôt me mõ atajê pê me hûmre cahhur na me hûtà. Ampo na? He me taa mâ pê mam Pahpâm me Caràcahàcre Kra ata mâ me amji gõ. ⁵ Ne jû caxuw mehnõ te ihhêj xi xà nõ ton nare. Ne nee ampo pyxitre na mehnõ kên nare, ne mempeaj to mempej.

Quê ha Pahpâm me cupê hõ tekjê nare atajê to hamre

⁶ Wa ite Pahpâm mâ imprar catêjê nõa tor, ne kÿj pê ihtêm na hõmpun. Mâ cute pjê kam ampokra me, me harkwa pihho me, ampo krîxare cunea mâ, ihkrâhhia kam Jeju pê me pahkritxwÿ na harën xà impejti to hûjarën to ihtêm na, ite hõmpun. ⁷ Mâ cute me cumâ hûjarën to hajýr he:

— Imâ me amâ ampo pej rohnýtti mâ ata jarën xà ata pê nee mâ ampo nare. Caamji mâ me Pahpâm cupa, ne catihti na amji mâ me harë! Nâmri cute pjê kam me hûmre cunea cukij xà

ne me to ipicokjêr jô amcroa kam ramã hàhhuc. Ca ha, por cutecôjkwa me, pjê me, côxwa me, hatuj xà cunea ton catê ata, ca ha to me hàmnän prämte me acakôc to impejti, ne me amã ihkïnti ne — hajýr.

8 Mã ihkôt mare mã ihtar ita te hanea ne hûjarën to:

— Ma krî catia japry te Papirõn jô krî ata pým ne hamre. Ampo na? Por pê curi mehkrïatajê pê mehkéanre, ne ajco pjê cunea kam mehkwÿ mã ampo to hahkre to hane he: “Hacme ne ahti na ame pyjê kwÿ caxu” hane. Ata pê ihhêj rûm cutemehkwÿ mã côxÿhti jôr, ne amehkwÿ to ipipân pyràac. Ne me caxun ita pê ihhêj rûm cute me côxÿhti xen, ne ampeaj kam ahti na me cumã me cahâj caxun präm. Cwýrjapê ri Pahpâm te me hõ krî mea mã me tohamre tu — hajýr.

9-10 Ne pom hapu na ipijakrut kôt ihtar ita te ri ihkrâhhia kam hûjarën to:

— Por jûmjê apu ampo kënti me, ihkrekà kñ, mäcute mehkuctÿj kam hapry nôr, nare, cute mehûhkra kam hapry nôr atajê, quê ha Pahpâm te ame kam incryc xà pê ihhêj rûmcôxÿhti ata to amehkôm. Por mehcunea te ame ita ton atajê, quê ha mehkâj xà atajê uu ne cuhy te kën to ihprà ata kam me cumã hamre nare. Nekën cacro ata, quê ha ihtÿj Pahpâm mã memprar catêjê me, Caràcahàcre Kra ata kam mare mã mehkà to caxàr to ihcuhhê. **11** Ne pom quê ha cuhy ame cumã ihkâj xà to ita kûm, quê ha ihtÿj hõtpê ma hâpir to ipa rohnÿtti mã. Quê ha cute ame ampo kënti me, ihkrekà kñ

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 14:12lCUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 14:15

itajêmã, jū caxuw caxwa me amcro kam mehkàj xà itajê amji to ihpec nare. Ne hanea ne, por cute mehkuctŷj kam ame haprŷ nôr atajê cunea mā, quê ha ita hane — hajŷr.

Pahpäm na mehkwŷ ihtŷj me amji pupun xà kēanre kam ame ipa

¹² Quê ha Pahpäm na mehkwŷ me, por me harkwa kampa, ne ampeaj kam Jeju to amji mā mehhimpej atajê, quê ha ihtŷj me curê xwŷn te ame to kēanre ata jâhpan xà na, mehkên mā me hâr name to amji japackre. Ne quê ha ihtŷj me awcanã, ne cormã Pahpäm me Jeju kôat me amji ton to me ipa.

¹³ Wa pea ite côjkwa pñj jûm jôkre ita par, mā hûjarën to:

— Ita na ca mehhôc he: “Pom quê ha cormã Pahhiti jâpêñ xà kam ame ty atajê quê ha ame hakry” — hajŷr. Mā Pahpäm Carõ Pejti te me cumã hûjarën to:

— Ÿhŷ, ita ampeaj kam ri. Hamre. Ita caxuw, quê ha ihtŷj me hâpêñ catêjê atajê ame kôt. Ampo na? Ramã me hâpêñ xà ita kôt me cumã ampo cunea — hajŷr.

Quê ha Pahpäm mehkwŷ to cuprõ ne amji mā me huwahi

¹⁴ Wa irñt, ne ite jûm pê me Pahhâkâ cati pyràcti, ne wakyre prà tepti pê ôr te ihkrâhkâ ne ihkrâ na ajêt ata pupun. Mā cute hûhkra to rôhkrŷt xwahhi pyrne ahcakrâ jakati kam to jŷ. ¹⁵ Mā pea Pahpäm mā memprar catêjê nô Pahpäm to amji kam hapac xà jûrkwa pñj cator,

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 14:16liCUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 14:20

ne cute kŷj cati pêa mā ahcakrā jakati kam jŷ ata mā caràrto:

— Gõ rōhkrŷt to, pjê kam, me hūmre pê ihhēj rûm pur kam ramā ampo teptu, neramā ihkēhkēn xà na atajê, ca ha to hakep — hajŷr.

¹⁶ Jirô pê mā ri, por ahcakrā kam jŷ ata te pjê na hō rōhkrŷt to ihtêm, ne cute to ampo cunea jakep xà atajê jakep partu.

*Quê ha Pahpäm cute mehkên ton atajê to pîxô
ne me hatê*

¹⁷ Wa ite côjkwa kam Pahpäm to amji kam me hapac xà jûrkwa pîn harkwa na imprar catê nô cator na hõmpun, mā cator, ne hanea ne cumâ hō rōhkrŷt xwahhihti. ¹⁸ Jirô pê mā wa ite Pahpäm mā imprar catê cuhy toamjî pytâr ata te Pahpäm jûrkwa pê cator na hõmpun. Ne cute ihnô mā rōhkrŷt ata mā kŷj cati pêa mā caràr to:

— Ramâ pîxô pê uwa itajê cunea intepetu, gõ rōhkrŷt to pjê kam pîxô atajê cunea jakep partu — hajŷr. ¹⁹ Mâ cute pjê na hō rōhkrŷt to ihtêm, ne cute to pîxô atajê cunea jakep partu, ipâr pê. Ne cute Pahpäm te incryc to hipu xà pêihhêj rûm kwŷr jatêñ xà ata kam haxwŷr. ²⁰ Ne pê Pahpäm jõ kwŷr jatêñ xà ata krî pê ampŷa mā xa. Ne pê Pahpäm te incryc to hipu xà kam me pîxô jatêñ kam me tê, ne pê pîxô cacô ata pê me caprônê ajxwŷ. Ne ihtua to ihtu. Ne kâj mâ ihtu na me pajara capô pyxit. Ne môr jûwry to cute 300 quirom.

15

*Cute me pahcurê xwÿn carõ kên tohjê atajê
Pahpãm to amji mame amnã*

¹ Ne hanea ne irñt, ne ite côjkwa kam ampo catia cupahti ata pupun, ne ite amji mã:

— Pÿhàpà ampo mã ajte? — hajÿr. He nee mã ampo nare, Pahpãm mã memprar catêjê te xet atajê te Pahpãm te pjê kam ame to kên xà atajê to me amji tÿj, ne me to xa. Atajê pê ri Pahpãm te amekam incryc xà cahhur kêanre atajê.

² Ne pea ite wit pê cô catia pyràcti me cuhy picacwÿr ata pupun. Ne hanea ne ite, por cute me cagãti kêanre ata me, carõ kreka atajê me, ampo kënti te me hûmrekam haprÿ nôr atajê tohjê catêjê pupun, mã me xa. Por wit pê cô catia pyràctiata cahê na ri me xa. Ne ame wakÿre japâre atajê cakô, por Pahpãm te me cumã hôr atajê. ³ Pê Mojxe xwÿ Pahpãm te mehkên pê meto cator xà na increr to ihkôt me ipacatêjê mã hahkre. Pê hanea ne Caràcahàcre Kra pê Jeju ata Pahpãm te mehkên pê me to cator xà na mehkwÿ mã increr to hahkre. Mã me to increr to:

“Me ijõ Inxû Cati pê Pahhiti ata,
ampeaj kam acarôt tÿj,
ne ampeaj kam gápén xà itajê catyt kam ne
impej.

Ne apê pjê cunea kam ampo krîxàrecunea jõ
Pahhiti,
ne ate amji mã ahimpej xà atajê,
ampeaj kam ihcuhtac, ne ampeaj kam ri!

⁴ Ne jûm quê amji mã acupa nare?

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 15:5liii CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 15:8

Wa me icunea amji mā me acupa.

Ne jūm quēacati na amji mā garēn nare?

Wa me icunea acati na amji mā me garēn to me
ipa.

Ampo na?

Quêt apyxit peaj ne apê ajteare mā,

ne apeaj to apej,

ne nee akam ampo kēn hamreare.

Quê ha krīxàre cunea awyr me apkjē ne me
cumā akñ,

por ca mehcunea kam mare mā ampo to gápēn
xà cunea cuhtactiitajé to,

mā me hōmpu,

na ri me awyr me apkjē ne me cumā akñ" hane.

*Pahpām mā memprar catéjē ampo kēn te xet
ne me to cator*

⁵ Jirô pê mā, wa ite côjkwa kam Pahpām to
me amji kam hapac xà jürkwa te amji jihê mēn
na hōmpun, mā ampo kà te Pahpām jürkwa
caxwŷn ataxa. ⁶ Mā Pahpām mā memprar catéjē
te xet atajé te ampo kēn te xet atajé to me cator,
Pahpām to me amji kamhapac xà jürkwa pîn. Ne
cupêhkà jakati prâti atajé to pit mā cute amehkà,
ne wakŷre prà tepti pê ôr ata te ri amehcahti na
hê, mā ame to ihcuhhê. ⁷ Mā ampo tîr te cwat ne
Pahpām pu na mehcuhhê atajé nõ te Pahpām mā
memprar catéjê te xet atajêmä wakŷre prâti pê
ôr te cratti atajé jõr. Mā kam Pahpām te ame kam
incryc xà te hipu partu, por Pahpām tîr rohnýtti
mā ata cryc te ri to hipu. ⁸ Mā cute Pahpām to
me amji kam hapac xà jürkwa ata kam, Pahpām
carôt jàhcujrohtikam ihkûmti ata te to hipu tu,
ne jū wŷr quê cormâne jûm cumā axà. Quê ha

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 16:1livCUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 16:5

xa Pahpäm mä memprar catêjê te xet atajê ampo kên itajê to ame hamre, quê ha ihtÿj jûm cormä cumä axà.

16

¹ Jirô pê mä, wa ite cute Pahpäm to amji kam me hapac xà jûrkwa pñ, Pahpäm mä memprar catêjê te xetatajê mä, jûm jôkre tÿjti jûjarëñ xà te hajÿr ata na impar:

— Ca ha pjê kam me Pahpäm cryc te cratti te xet to hipu atajê jaxwÿr to mõ — hajÿr.

Mam ampo kéanre ata pê ri mehxêt kéanre

² Mä mam cati mä ita te pjê kam cratti pê Pahpäm te ame kam incryc ata jaxwÿr. Mä mehxêt kéanre te, por cute ame amji mä me ampo kënti me, ihkrekà jûpa ne to cati, mä cute me kamhaprÿ nô atajê kam ihtêm, ne me cumä hèa to hèa.

Hapu na ampo kên ata pê ri côxwa te me caprô na amji ton

³ Mä hapu na ita te côxwa kam cratti pê Pahpäm te ame kam incryc ata jaxwÿr. Mä hamrecôxwa te me caprô na amji ton ita pê ihhêj rûm jûm tyc caprô, ne pea cute cô kam ampo tûr atajê cunea jiþej.

Ampo kên crê ita te ri cô jatuj xà te caprô na amji ton

⁴ Mä incrê ita te cô jatuj xàa kam cratti pê Pahpäm te ame kam incrycata jaxwÿr. Mä pea cô te me caprô na amji ton. ⁵ Ne ite, por Pahpäm mä imprar catê te cô to amji pytär ata te hûjarëñ xà te hajÿr na impar he:

— Apyxit peaj ne me hirôa pê apej! Caa pê ca mam akrî, ne cormã akrî rohnýtti mã. Ne catyt kam ate mehcukij xà caxuw apeaj to apej.
⁶ Ampo na? Cute me akwÿ caprô jaxwÿr, ne hanea ne me cumã garkwa to mehcakôccatêjê caprô jaxwÿr, cwÿrjapê quê ha hahpan xà na ihtÿj me caprôa to me ikõ, naca ate me cumã me caprô ita jõr, quê ha ihtÿj me to ikõ — hajÿr na, ite impar.

⁷ Ne pea ite Pahpãm mã ampo kûm cuxwati to caxàr xà ata pîn, jûm jõkre jûjarën xà te hajÿr ita par, mã cute hûjarën to:

— Me ijõ Inxû Cati pê Pahhiti ata, ampeaj kam quêt acarôt tÿj. Ca ate amehcukij ne me to ipicokjér xà ita caxuw, acaxwâm catia mã apej ne acuhtacti, ne ampeaj kam riapeaj to apej — hajÿr.

Ampo kên te cwat ata pê ri pyt cacro te me to caxàr xà

⁸ Jirô pê mã ri cute cwat ita te pyt kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwÿr, ne cumã cuhy to cute me hûmre to caxàr na hûjahkre.

⁹ Mã cuhy te me to caxàr, mã cute ame Pahpãm japry to ihcakôc to kêanre to me hajÿr he:

— Akêanre! Nâmhã, ne me ito kên ita jicu! — hajÿr. Ne nee cute amehkêñ itajê jicu nare, ne nee Pahpãm catihti ata to cumã mehcakôc nare.

Ampo kên te xîc ata pê ri awcapàtkô me, me kât xà

¹⁰ Mã cute xîc ita te ampo kênti krî xà ata kam cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwÿr. Mã ampo kênti te ihhimpej xà atajê cunea kam

awcapàtkô, na ri curi mehkri catêjê cunea kàj xà. Mä tee mehkàj xàhte ame ahkà cãmxa, por me haxôp atajê xàhte. ¹¹ Ne ame côjkwa jõ Pahpäm män to kéanre, ne nee ajte cormä cute me hõ pry kên ata jicu nare ajte.

Ampo kên te xêj ata pê ri me ipijapu xà catia

¹² Jirô pê mä ri cute xêj ita te côhti japry te Cômpejiti ata kam crattipê Pahpäm te ame kam incryc ata jaxwyr. Mä pea cô ata crà, ne ihcajpuw pry nõ, ihkôt pyt japôj xà pĩn pahhi catêjê te me ipa, ne me hapôj xà na. ¹³ Wa ite ampo carõ kên crê pê pôrty pyràcti, tûmti, kéanre atajê japôj na hõmpun. Mä pyxit ne cagãti ata jarkwa pĩn cator, ne hanea ne ampo kênti ata jarkwa pĩn pyxit ne cator, ne hanea ne cagãti jarkwa kôt mehhêj xi to mehcakôc catê ata jarkwa pĩn pyxit ne cator. ¹⁴ Ne ampo carõ kên pê pôrty atajê pê jû caxuw jûm xûmre te ampo pihhoti pupun nareatajê ton catêjê, ne ihytj to me higêc rê. Ne pom ampo carõ kên atajê pjê cunea kôt amehcahkûm, pahhi catêjê kôt, cute me to cuprõnprämte. Mä hàhtôa ne cute me cuprõn, Pahpäm pê Pahhiti carôt tyjti ata cuna mä me ipijapu prämte, hõ amcro ata kam.

Pahpäm na mehkwÿ ihytj Jeju cator jikaj xà me cuprõ

¹⁵ Ÿhÿ me ikwÿ, he pê Jeju me pamä amji cawpa to hane he:

— Me ikampa he, wa ha ajpêñ me awyr itêm xà ita to ihhêj rûm me hàhkij xi prar xà! Ne por quê ha me ikampa atajê, me irñat na ame

ipa. Quê ha mehkà to me amji cūmpej hiahpuro ne me hakryti to me ipa. Ampo na? Quê ha nee me hàhtôti atajê kam mare mā amehcakrō naamehpahàmti to me ipa nare — hane.

¹⁶ Jirô pê mā ri ampo carõ kên crê pê pôrti pyràc atajê te me cupê pahhi catêjécunea to cuprõn, por Epew catêjê jarkwa na pjê japry te Mequit jō kẽn ata ri.

Ampo kên te xet ata pê ri pjê jàhcujrõn catia

¹⁷ Mā cute xet ita te cratti pê Pahpãm te ame kam incryc ata jaxwyr, kÿj pê. Mā pea Pahpãm to me amji kam hapac xà jûrkwa kam ihkrí xà atapîn, jûm jôkre tÿjti ata te hûjarën to:

— Ramã cute amji jipêj! — hajÿr.

¹⁸ Mā ihcuxê, ne me hõkre, ne hàhkrihkrit jàwrârâc, ne pjê jàhcujrõn catia to cati ata, por rÿ jû caxuw jûm te pjê jàhcujrõn kêanre pupun nare ata. Ne mam ihkwÿ atajê jirôa pê ihkéanre. ¹⁹ Ne por krí catia ata te amji cahhêc to incrê, mā pjê cunea kam krí atajê cunea jamre. Mā Pahpãm te Papirõn jō krí kêanre kam, cuteincryac to incryc na amji to amji japackre. Ne cute krí kam incryc jàprêhti ata mën. ²⁰ Mā cô jipôc ri amcrà atajê cunea jamre. Ne hanea ne hàhkà jakôtti atajê cunea jamre. ²¹ Mā ta te amji to kẽn ne me hûmre kam apu ipijaxwyr, ne cute ame to kêanre, ne ta te kẽn atajê pytî na cute cwarënta quir. Mā pjê kam me hûmre itajê cunea ame Pahpãm mân kêanre, pê kẽn te taita ame to kêanre, na pê.

17

Cute Pahpām pynār nare atajē pê cahāj xyre kēanre ata pyràc

¹ Mā pea Pahpām mā memprar catējē te xet te cratti te xet cwyr atajē nō ajpēn iwyr mō, ne cute imā hūjarēn to:

— Ajpēn iwyr mō, wa amā cute krī cati kēanre ata to cute amehkēn xà ata jahkre, ne amā harē. Ÿhŷ, por cô jāhtōa cote na, krī catia xa ata pê ihhēj rūm pyjē nō inxyre kēanre pê impjē nare ata pyràac. ² Mā pjē cunea kam krī jo pahhi catējē cunea hȳrmā me pra, cute amji mā ame ampo kīnti atajē wyr. Ne cute me ampo kīnti atajē pê ihhējrūm jūm cahāj xyre ata pyràac. Mā pjē cunea pīn me hȳrmā me pra, ne kam ame ipa ata pê ri ihhēj rūm cuteame cô xȳhti xen catējē te cô xȳhti to pit mā ame amji japackre — hajyr.

³ Mā pea Pahpām Carō Pejti te imā amji jōr, mā ma ahkēt wyr harkwa na imprar catē te ijaprōr ne ito mō. Ne curia wa ite pyjē inxyre nō ata teampo kēnti intepati ata kam hȳr na hōmpun. Mā ampo kēnti ata kam, cute me cumā haprȳkēanre pyxwyr atajē na ihhōc. Ne pê ampo kēnti ata kam ihkrā xet, ne kam hīpār tej. ⁴ Pê hanea ne cahāj xyre kà ata intepati, ne hakrō xà itajē to pê amji jakrō ne kam jŷ he. Wakȳre prà tepti pê ôr ata me, kēn prà tepti na hī jāhwyrte atame, ampo prà pê kēn prà pyràcti ata me, pê to amji jakrō ne kam jŷ. Ne pê hūhkra kam wakȳre prāti pê ôr te ihkōm xà kam me hāhtōa te me to inxȳ xà tūm kēanre ata juwahi ne to jŷ, pom pê ajco mehcunea ajco me

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 17:5lix CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 17:8

caxu ata to pê jŷ. ⁵ Ne ihkuctŷj kam cute amji jarēn xà na, ihhôc ata harēn to:

— Ijaprŷ pê Papirōn jō krĩ catihti ata, ne ipê pjê kam pyjê inxyre catêjê me, ahti na me hũmrea te ame amji to inxy catêjê menxi — hajŷr. ⁶ Wa ite pyjê nõ ata pupun, mä cute Pahpãm na mehkwy me, por pê ampeaj kam Jeju kôt me amji ton to me ipa, pê ajco mehcura atajê caprô tocute amji to ipipãn tu. Wa ite hõmpun, mä cute imã ipikrar ne ijigëc hyr.

*Pjê to mehhimpej catêjê pê ampo jàprê kéanre
ata pyràc*

⁷ Mä Pahpãm mä memprar catê ata te icukij ne imã:

— Ampo na mä cute amã ipikrar ne gigëc hyr, ca hüpate apu ato cara? Apu amji mä pa nare, wa ha amã cahâj ata me, ampo kênti kam ihkra te xet ne kamhîpär te tej ata, wa ha amã kôt harēn to impej. ⁸ Ne pom ca ampo kênti pupu ita, ihtiar cormã, ne nee quê ha cama ihtir ata na ahtum ry nare, quê ha hamre. Quê ha kreti jatôhhy nare ata pîncator pê, quê ha Pahpãm to hamre. Ne por mehcunea te ampo kênti cator na me hõmpun ata te me cumã ipikrar, mä hüpate amento cara. Ampo na? Pêmam ampo kênti ata ihtiar na apu ipa, ne ajte krã ihtyc, ne quê ha jû caxuw hacpŷa mä ihtir ne cato. Ne por mam, pjê jamre reria mä Pahpãm te amji mä hacpŷamã mehtir xà jõ kàhhôc ata kam ramã me haprŷ nôr atajê ri, nee apu amji mä me hüpä nare. Ne mehkintë ihkâhhôc kam me haprŷ hikwa nare

atajê, quê ha ampo kênti ata pupu, ne me cumã hûpa to hûpa.

⁹ — Ne pom ite harën xà itajê, jũm krã kre te amji jahkre pejti quê ha ihtyj kampa, ne hahkre pej. Pom ampo kênti krã te xet itajê pê, por hâhkâ jakôtti te xet mäkam pyjê nõ jyj ata pyràac. Ne hanea ne cupê pahhi te xet atajê pyràac. ¹⁰ Ne ramã cute xic ne hamre, ne cormã pyxit ne ihhimpej, ne nee cormâihno ata cator nare. Ne pom quê ha cormã pahhi cato ita, quê ha cato ne nee ahna ahtum ry nare, quê ha hamre. ¹¹ Ne pom mam ramã ampo kênti cator, ne ramã hamre ata te ri ihkwý itajê to ôjtô, ne taa mä quê hapu na ihkwý te xet itajê to ihhimpej, quê ha ihtyj hamre.

¹² — Ne por hîpär te tej, ca ate hõmpun atajê pê ihhêj rûm pahhi te tej, ne nee rycute mehhimpej kam ihtem nare. Na quê ha cormã cute ampo kênti cahê namehhimpej to me amcro pyxit xà caxuw amji na me awpa. ¹³ Ne mehcunea te ramã me amji par, quê ha ihtyj me ampo kênti ata mä cute me amji jahkre pej atajê gõ, ne hanea ne cumã me carot gõ. ¹⁴ Ne quê ha ihtyj Caràcahàcre Kra ata me, me amji cujtê, ne me ajpu, quêha pea Caràcahàcre Kra ita ihtyj me hirô pê xa, ne me tohjê. Ampo na? Cupê me hûmre jõ Pahhit, ne cupê pahhi cunea jõ Pahhit na ri. Ne por Pahpäm te amjimä me capi, mä ihkôat me amji kam hapac to me ipa atajê me, quê ha ampo kênti ata ajpu, ne pea me hirô pê xa, ne me tohjê — hajyr.

¹⁵ Ne hipêr Pahpäm mä memprar catê te imä:

— Ne pom ca ate cō jàhtôa pupun, mā cahê na jūm cahāj xyre jŷ atajê pē pjê cunea kam ampo kra me, krīxâre me, me harkwa pihho catêjê. ¹⁶ Ne pom ca ate ampo kênti me, hîpâr te tej pupun atajê, quê ha ma ame cahāj xyre ata caca, ne ame curê. Ne cupê cute ampo kĩn xà to amjijakrô atajê cunea to cupê ihpôj partu, ne mehcakrô to tojnō quê ha jŷ. Jirô pê mā quê ha ihtŷj me jūm xyre ata jî ku, ne pea cuhy to me tocapa, ne me to acto, quê ha hamre. ¹⁷ Ampo na? Pahpâm te aracri pahhi atajê mā caxwâm pê me cumâ me cute me to jû mân xà atajê jõr, ne hanea ne cute caxuw me cumâ carôtjõr. Ne hanea ne ampo kênti te me to ihhimpej xà caxuw cute cumâ carôt jõr, mā ampo kênti ita ihtŷj cahāj ata to apu ihkêanre toipa, Pahpâm te ahna harkwa hyr xà na. ¹⁸ Ne pom ca ate cahāj xyre pupun ita pê krî catia ata pyràc, mā cute amji wyr pjê cunea jõ pahhi to cuprõn, ne taa me to ihhimpej ata — hajŷr.

18

Cute Pahpâm pynâr nare atajê, quê ha me hamre

¹ Jirô pê mā wa ite côjkwa pîn Pahpâm jarkwa na memprar catê nõ pupun, mā ajpêñ ahpar mā tê. Por Pahpâm carôt tŷjti ata jarkwakôt, ajpêñ ahpar mā tê. Ne ampeaj kam ihprà, ne ihprà jàhcujro ita te pjê cunea cujro. ² Mâ kÿj cati pêa mā cute caràr to:

— Papirõn jõ krî catia ata pŷm! Ne ita caxuw quê ha mepahcurê xwŷn pit kam apu ipa, ampo carõ kên tûmti atajê me. Quê ha ihtŷj xônti me,

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 18:3lxii CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÓC 18:6

ampo jara kēanre, kīn nare atajē me, quē ha hanea ne kam amji to ajpa. ³ Ampo na? Cute me hūmre cunea mā hō côx̄yhti jōr, ne ihtyj hō côx̄yhti ita na mehkw̄y mā quêt to ipa, ita pē ihhēj rūm cute me cahāj xyre to amenxyto ame ipa pyràac. Mā pjē jō pahhi catējē cunea te ramā amehcaxun par, mācute ame ampo to ihpore na hāhpan catējē cunea te amehcaxun xà ita jahpan xàna, ramā amji to ame hakrāj par — hajȳr.

⁴ Ne hanea ne ite cōjkwa pīn jūm jōkre ita par, mā cute hūjarēn to:

“Me ikw̄y, krī ita pē me acato,
cupē me acato!

Nee ca cujà ame ampo kēn itajē kw̄y ton nare.
Ne nee ca ihkēn ita mā ihkōt me axàr nare!

⁵ Ampo na?

He ihkēn ita ramā amji jipy hakōat to hakōt,
ne ramā cute cōjkwa huctu.

Ne Pahpām ihtyj cute ihkēn ton xà ata to amji
japackre.

⁶ Ne cute me amā ampo kēanre jōr atajē jahpan
xà na hacp̄yā mā,

me cumāme ampo kēanre atajēa gō.

Ne cute me amā ampo kēanre ton atajē jahpan
xà na,

ca ha me cumā gāmjōr to catia to ajkrut.

Ne cute me ato kēn prāmte ihkōm xà kam me
amā côx̄yhti to hipu jahpan xà na,

ca ha ihkōmxà ata kam me cumā to hipu to
ajkrut,

cute me amā ihkōm xà kam ton atajē jirōa pē
hacp̄y mā me cumā to.

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 18:7lxiiiCUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 18:10

⁷ Me cumā amji kīn nare to,
ne hanea ne me cumā ihkēn xà kēanre to, ne me
cumā agō.
Ampo na?

Pê ramā taa amji mā ampo pejti jāhtōa ne cugō.
Atajē kōt ri mehcunea ramā amji mā hakrāj cati
na me harē.
Mā taa amji to hàmnān to:

“ ‘Wa ipē pahhikwŷj ne ijŷr xà ita kam jŷ!
Ne nee mā ipijapit nare,
ne nee waha jū caxuw amji na ihkēn xà nō
pupun nare’ hane.

⁸ Cwŷrjapê quē ha amcro nō pyxit,
quē ha hŷrmā ampo kēn kwŷ cato,
ne apu to kēanre ne.

Quē ha cumā ampo hè,
quē ha ihtŷj ihkâj xà na amjipupu,
ne ampeaj kam cumā prām.

Quē ha cama cuhy kam me to capa.
Ampo na?

Pom me pajō Pahpām pê Pahhiti carôt tŷjti ata
quē ha ihcukij ne apu to kēanre ne” hajŷr.

Pjē kam me hakrāj jamre japête ri ame amrā

⁹ Ne pjē jō pahhi catêjē atajē te ame cahāj xyre
to amenxy atajē me, menxŷ xà kēanre atajē, quē
ha krī pê me cahāj xyre pyrâc ata kam cuhykûm
pupu, ne ihtŷj ame carâr ne ame amrā. ¹⁰ Ne pea
ampŷa mā cupê amehcuhhê, mehkēn mā hâr ne
cute me amji pupun xà kēanre to me amji pupun
cupate, ne me ajpēn mā:

— Akỳ, akỳ, Papirõn jô krĩ catia carôt týjti ata, ca ajte amcro pyxit peaj kam akêñ mă axàr ne gamre pyrentu — hajýr.

¹¹ Ne pjê cunea kam me cupê ihpore na ampo to hàhpan atajê hanea ne hapête ame amrã. Ampo na? Jû wýr quê ha jûm hipêr me cumã ihpore na cute me cumã ampo to hàhpan xà atajê nô japrô. ¹²⁻¹³ Jû wýr quê ha hipêr jûm mecupê ampo pejti itajê nô japrô he: Wakýre prà tepti pê ôr me, wakýre prà jakare me, kẽn pejti na hî ahwý atajê me, caxât xê pejti me, cupêhkâ intepeti me, cupêhkâ hêrhëtre me, carà cahàcre hô te cupêhkâ intepeti ata me, pî na tee amehcukij ata me, ampo jîpàr jakare impejti atajê me, pî na hî ahwý ata me, wakýre cahhyr na impejti ata me, wakýre me, kẽn jaka pejre me, ampo pîkà te me hûrkwa cuxwa xà me, ampo pîhhôc pê râm cuxwa pyràcti me, ampo cacô cuxwati atajê me, pîxô cacô xýre me, ampo to impê xà me, kwýr xôm me, arýjhy me, prytí me, carà cahàcre hôhti me, cawrô me, cawrô jô kujti me, me pahtcaxwýn me, me hûmre me, me cahâj te cama cumã hâpêñ xà itajê nô to ihpore na me ahpa. ¹⁴⁻¹⁵ Ne me cupê ampo to me hàhpan catêjê atajê, ampýa mă amehcuuhê, mehkêñ mă me hâr xà ata cupate, ne ame caràr ne me amrã, ne cama krĩ ata mă me:

— Por pê ca ampo pejti na ajco mehprãm atajê jamre, ne hamre, ca gôtpê apictor! Ne hanea ne gakràj itajê cunea to apictor! Pom kẽn pràti itajême, wakýre pràti pê ca ajco to amji jakrô atajê me. Ne hamre, jû wýr ca hipêr me cumã acato. Pê wa ajco ampo to me ijâhpan kam, wa

rÿ ame ijakr j. ¹⁶ Ak y, ak y, por kr  cati ata! Ate cup hk  increcreti to ak  ata, cup hk  tepti me ir r ti ata, me hakr  x  cunea pr t  pejë ataj  me. ¹⁷ Ajte ana amcro pyxit peaj m  ajte ihcunea na gamre, me gakr j mea m ! — hane. M  p r k  j  pahhi cat j  cunea me, kam me ipa itaj  cunea me, c xwa kamcute amji to me ipijapar x  caxuw kam me h p n cat j  me, amp are m  ajte cup  me xa. ¹⁸ Ne cute mehkr  k m j pir to m r na me h mpun, ne ame car r to:

— Wa r y j  caxuw ite kr  jakr jti n  te haj r pupun nare — haj r.

¹⁹ Ne pea me cum  amji k n nare na cute me amji jar n x  na, cute meamji kr  jipro, pj  jacr  to, ne amencw r to:

— Ak y, ak y, kr  cati ata! Gakr j te ri, por c xwa kam mehcunea m  p r k  ataj  cunea to hakr j par. Ne ajte ahna aht m nare m ca ajte ihcunea na apictor, ne amcro pyxit kam ihcunea nagamre! — haj r. ²⁰ H h o, ite impar ne h mpun to haj r. Na wa ite ijarkwa to:

— C jkwa kam me acunea ame gakry! Kr  ata jamre pyr n, ca ame gakry! Meap  Pahp m na mehkw  me, me ap  Pahp m m  me cum  acak c cat j  me, ca Pahp m jarkwa k t me apa cat j  me, ca ame gakry! Ampo na? Nee m  ampo na nare, pom p  kr  ita p  ame ato k eanre itaj a to ri me Pahp m tehahpan x  na apu to k eanre to k eanre — haj r.

²¹ M  pea Pahp m m  memprar cat j  n , car t ty ti ata te k n catia n  ata jar  ne c xwa kam to h cap r, ne ihk t me cum  har n to:

— Hôhô, quê ha me apê Papirõn jô krĩ kam me akrĩcatêjê mencyrac kam me to hũcapêr to mehanea, pom quê ite kẽn to ijücapêr he, quê ha jû caxuw hipêr me apupun nare. ²² Ne nee jû caxuw akam, cute me wakyre japâre cakôr catêjê nõ jôkre kam me hapac nare, ne nee akam, cute me pohhê cakôr catêjê nõ jàkôrjôkre kam me hapac nare, ne nee akam hipêr me hâkôr catêjê nõ jôkre kam me hapac nare. Ne quê ha jû caxuw cute me ampo cunea to hâpêñ jahkre pej atajênõ, akam hâpêñ xà nõ mã cator nare. Ne nee me akam arýjhy huc nõ jàhkrihkrit nõ kam me hapac nare. ²³ Quê ha jû caxuw hipêr akam hâhcujro xà nõ, jàhcujro nõ na me hõmpun nare. Ne nee akam, por me hûmre me pyjê nõ jikwa tuw to me amji mâmehcakôc atajê nõ jôkre kam me hapac nare. Ne akam ampo to me hâhpan catêjê atajê, pjê cunea kam mehkwÿ jirôa pê me carôt tÿj. Ne me gûxyto ajco pjê cunea kam mehcunea mã ahêj to apa.

²⁴ — Papirõn jô krĩ catia to cati ata, ca akên xà catia mã axär. Ampo na? Cute akam me Pahpãm na mehkwÿ caprô me, Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjêcaprô me, Pahpãm kôt me amji ton to me ipa catêjê caprô mã me cator. Por ate me hipej atajê caprô mã ri, cute me cumã cator. Ýhÿ, ne hanea ne, pom cute pjêcunea kam amehcuran itajê caprô mea mã cute me cumã cator, cwyrjapê ri cute ihcunea to ajkam mehpym — hajýr.

Côjkwa kam Pahpām na mehkwy amji mā me to amnā

¹ Ita jirō pē mā, wa ite côjkwa kam me hāhtōa jōkre par, mā me harkwaxa, ne cute amji mā me hūjarēn to:

— Cu ha Pahpām catihti mempejti na me harē! Ne cupēa ri quêt me pahcunea kēnpē me pahto hapōj catê! Ne mehcunea mā, pjē cunea kam, impejti na me hahkre pej! Ne quêt mehcunea jirōa pē carōt tŷaj to carōt tŷj! ² Ne cute me hahkre pej xà na ri mehcukij ne meto ajcokjē, cajrerti cuhtacti to hān nemehcukij, nee mā ihytjy ame to ipicokjēr nare. Ne cutea ri krī ata pē cahāj xyre inxŷ xà kēanre ata cwŷrjapē ihkēn xà kēanre ata mā mēn, pjē cunea kam inxŷ xà kēanre atajē cwŷrjapē. Ne hanea ne Pahpām te apu to kēanre, cute cumā me hāpēn catêjē curan jahpan xà na.

³ — Cu ha Pahpām pejti catihti na me harē. Ampo na? Quê ha krī pōc ita kūm ihytjy hōtpē hāpir to ipa, ne nee hamre nare! — hajŷr. ⁴ Mā pahhi catêjē te me winticwat atajē me, cute me cwat atajē me, Pahpāmhŷr xà kam jŷ ata cuna māmekhōn krā na me hŷr, ne cute me amji mā me hūpa ne to cati prāmte, cumā harkwa to:

— Ampeaj kam ri! Apē me Ijō Inxū Cati! — hajŷr.

Jeju pē Caràcahàcre Kra ata jikwa tuw xà

⁵ Mā pea Pahpām krī xà ata pīn jūm ita jarkwa cator, ne cute hūjarēn to:

— Me pajō Inxū Cati pē Pahpām catihti na ca me harē! Me apē cumā me gāpēn catêjēcunea,

me hūmre kà me, mehkryjre me, por ca meacunea amji mā me hūpahti atajê, ca ha catihti na me harē! — hajyr. ⁶ Ne pea ite me hàhtôa jarkwa xāmti pê ihhéj rûm côhxocti jàhkrihkrit me, pahhàjê jàhkrihkrit pyràcti ata kam ijapac, mā cute me hūjarën to:

— Pahpâm mā ca me catihti to me acakôc. Ampo na? Me pajõ Inxû Cati pê Pahpâmpê Pahhitî ita ri mehcunea jirôa pê carôt tÿj, ata ri pjê cunea to ihhimpej. ⁷ Ne ampeaj kam me pajakry ita mā amji kîn, ne me pajakrya to me pajakry, cwýrjapê wa catihti na amji mā me harē. Ampo na? He ramâ Caràcahàcre Kra jikwa tuw xà jô amji kian kam ri hâhhuc, ne hõamcroa mā he. Ne hixi me hikwa xà caxuw cute me ajpén par, ne cute amji cûmpej xà kamri ramâ hâhhuc. ⁸ Ne ramâ cute ihkà jakati, tûm nare, pràti ata pyr, cute to ihkà xà caxuw, ne ihkà jakati impejti ata pê Jeju na mehkwÿ te ampo pejti ton to meipa xà — hajyr.

⁹ Jirô pê mā ri cute imâ hûjarën to:

— Ita na ca ihhôc he: “Por Caràcahàcre Kra pê Jejujikwa tuw xà jô amji kîn wyr cute me hatoratajê, me hakrya to me hakry”. Nämri itajê pê ri quêt caxwâm catia mā Pahpâm cakôc xà impejti atajê, na ca ha ahna ihhôc — hajyr. ¹⁰ Wa pea Pahpâm jarkwa na imprar catê cuna mā ikôn krâ na ijyr, ite amji mā hûpa ne to cati prâmte, mā cute amji tête imâ harkwa to:

— Apu ito hajyr nare, ipê me akjêjê kwÿa nô wa. Ne hanea ne ipê, por Jeju jarkwa to me amji mā mehhimpej to me ipa atajê kwÿ nôa wa. Pom

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 19:11lxixCUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 19:16

me kamJeju jarkwa itajêa ri me to ihhimpej to ipa. Na ca ha quêt apu Pahpäm pit kĩn — hajŷr.

Quê ha Jeju ajpên tē ne curê xwŷn catêjê to hamre

Ruc 21.25-28; 2 Texarõn 1.6-10

¹¹ Jirô pê mã, wa ite côjkwa te amji jihê mën na hõmpun, mã pea cawrô jakati ita cator. Mã kam hŷr catê ata jaþry te CaxwãmCatia Mã Cute Amji Jarkwa Par Catê. Ne catyt kam hãn ne ajpu, ne cute ampo na me hõmpun xà atajêa kôt hãn nemehcukij ne me to ipicokjér to ihcuuhhê. ¹² Ne into pê ihhêj rûm cuhy pôc hire ata pyràac, ne ampeaj kam ihkrâ kam cumã ihkrâhkà jåhtô. Ne por hapry na kam ihhôc ata ri, nee jümmã iràn xà na hahkre pej nare, ne cumãa ri hahkre pej. ¹³ Ne ampeaj kam ihkâhti ata na me caprô. Mã cute amji mã hapry to: “Pahpäm Jarkwa” hajŷr. ¹⁴ Mã ma côjkwa jökrâhtare te ihkâ jakati impejti me, hõ cawrô jakatiata to me hûnär. ¹⁵ Ne pê harkwa kam wapo xwahhihti ata xa, ne ajco hapôj, ne toa pê ajcoampo kra me, krîxâre cunea to kéanre to ipa, ne ajco me tohjê! Ne por wakŷrete pî cajrer pahtyjti ata to, quê ha me to ihhimpej to mõ. Ne pea Pahpäm carôt tyjti ata te incryc to cuprôn xà pê kwŷr jatên xà ata kam, quêha cute mehcuran atajê cunea caprô jaxwŷ. Por me caprô pê ampo cacôxŷre intepi ata, quê ha kam haxwŷ ne cormã hatê. ¹⁶ Ne pê ihkâhti me, ihkjê kam ihhôc ata harën to: “Pahhi Catêjê Jô Pahhiti, Ne Me To Ihhimpej Catêjê To Ihhimpej Catê”.

*Pryjara te mehtyc kur atajē mehtyc jàhtôa
pyrén hakry*

¹⁷ Ne hanea ne, pom Pahpām jarkwa na imprar catê pyt kam xa ata te cōjkwa kam xônti me, ampo jara cunea mā kŷj cati pêa mā hâkjêr to:

— Ajpêñ me cuprō! Pahpām te me amā me gõ jõr xà atajē wyr! ¹⁸ Ajpêñ ame pra, ne ame cupê pahhi catêjê jī ku, ne ame krâhtare jõ pahhi jī ku, ne ame krâhtare jī ku, ne ame cawrô me, kam ihkrī catêjêjī ku, ne ame hūmre me, cama ame hâpêñ catêjê jī ku, hõ pahhi jī mea mā, ne ame hakràj jī ku, ne ame cupê hamreare atajê jī ku — hajŷr.

*Jeju te me pahcurê xwŷn pê ampo kên jâprê
pyrâc ata tohjé*

¹⁹ Jirô pê mā, wa ite ampo kênti ata pupun, ne hanea ne pjê jõ pahhi catêjê pupun, mā cute me hõ krâhtare to me cuprõn, ne me to xa, cute, porcawrô jakati kam jŷ ata me hõ krâhtare cuna mā me hâprê prâmte. ²⁰ Ne pea cute me ampo kênti ita kam ihtêm, ne mehpro, ne hanea ne cute ampo cunea to me cumâihhêj xi to ipa catê kêanre ata pro, ne ajwar cute me haxâr. Nâmri taa mā pê ajco, por amji mā me hûpa, mā cute me kuctŷj kam haprŷ nõr atajê mā ihhêj xi toipa. Cwŷrjapê ri cute ampo kênti ata me, cute harkwa na me cumâihhêj xi catê ata me, ajwar cuhy pôc te amji to kwa, ne kam kën te me to caxâr xà ata kam, cute mehtiar na me to hûcapêr. Mâ curia mehkrî rohnŷtti mā. ²¹ Ne por cawrô jakati kam jŷ ata jarkwa pîn, wapo xwahhihti hapôj ata te ampo kênti jõ krâhtare cunea jipej. Mâ pea cute

me ampo jara cuneamā me hàkjér itajê te ame
hī to harte partu.

20

*Pê Xatanaj huwapre ita na ahna caku mir
Ipipēn Xà 5.9-10*

¹ Wa pea ite cōjkwa pīn Pahpām jarkwa na memprar catê nō ata pupun, mā ajpēn ahpar mā tē. Ne hūhkra kam cumā kre jatôhhy nare jihêrēn xà ata, me wakŷti pyt̄ti te mehcajpre xà ata to ajpēn ihtēm na, ite hōmpun. ² Mā pea iwrŷc, pê cute cagāti ata pro, ne por cagāti ata pê Xatanaj pê mam cati mā mepahcunea curê xwŷn ata. Mā cute ihpro, ne pea huwapre, quê ha huwapre ita na amji to caku to mir. ³ Ne cute kre jatôhhy nare ata kam mēn. Ne pea hihê xà to ihpro ne ahnato hihê. Cute cator ne ampo krīxâre kwŷ cunea mā apu ihhēj to ipa to caku to mir ita mā hahêr cupate ri, cute haxâr. Ne quê ha ihcuhhê, quê haxa caku to mir ita hamre, jirô pê mā, quê ha cormā me cumā hikran to incrire ne.

*Quê ha Jeju pjê kam mehkrī atajê cunea to
ihhimpej to caku to mir*

⁴ Wa ite pahhi krī xà atajê pupun, ne kam mehkrī catêjê pupun, mā kam mehkrī. Ne por mehkrī atajêa te ri mehcukij catêjê na amji caxuwme hūpar. Ne hanea ne ite Jeju to cute amji mā mehhimpej to me ipa, ne Pahpām jarkwa to mehcakôc to me ipa, mā cute incwŷrjapê mehkrā jakep catêjêatajê caxwŷn pupun. Ne por ite me hōmpun atajê, pê nee ame ampo

kénti ata me ihkrekà ata amji mā me hūpa nare, mā nee mehkuctyj kam me haprÿ nare, ne nee me hūhkrakam haprÿ nare. Cwýrjapê ri hacpÿa mā amehtîr, ne pea Jeju cahê na cutemehhimpej to caku to mir ita jicu xà mā me hahêr. ⁵ Ne mehtyc atajê cahhur, nee hacpÿ mā amehtîr nare, quê ha xa caku te mir atajê hamre, jirô pê quê ha cormā mehcukijxà caxuw hacpÿ mā amehtîr. ⁶ Ne pom mam mehtîr xà kam amehtîr atajê, me hakrya to ame hakry. Ampo na? Quê ha Pahpâm quêt me to kénre nare, quê ha hipêr amehtycnare. Ne quêt me cupê Pahpâm tehcajpar catêjê, ne me cupê Jeju cahê namehhimpej catêjê, ne mehhimpej ita to me caku te mir ita jicu xà mā me to hahê.

Quê ha Xatanaj mā me hê pôn cri

⁷ Ne caku te mir ata jamre jirô pê mā, quê ha me Xatanaj cator, ihcuhhê xà pê kre jatôhhy ata pê. ⁸ Quê ha ma Coc jõ pjê me, Macoc jõ pjê kam, krî cunea apu ihcuhhê atajê kôthapôj to ipa, ne mehcunea mā ihhêj to ipa. Ne cute me cumâ ihhêj ita toquê ha me hähtôa ne me haprô, ne me to cuprô. Quê ha me hähtô pê ihhêj rûm pjênxôm carôt jåhtô, me hâprê xà caxuw.

⁹ Ne ma mehcahkûm to me ipa. Ne cute me Pahpâm na mehwkwy jõ krî pê cumâ Krîpinkrên kînti ata krâ, cute me hipej prâmte. Mâ côjkwa pîn cuhy cator, ne cute mehcunea jipej tu.

Cuhý catia mā cute Xatanaj mën xà

¹⁰ Ne pea cute me Xatanaj pro, ne cuhy te amji to kwa ata kam me to hûcapêr, por pê ramâ kam

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 20:11lxxiiCUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÓC 20:14-15

me ampo kênti me harkwa na me cumã ihhêj catêto me awcapê ata kam. Ne hamre, quê ha caxwa me amcro cunea kam, jû caxuw me cumã mehkâj xà atajê me cumã amji to pec nare, quê ha mehkâj xà itame cumã hà rohnýtti mä.

Quê ha Pahpäm mempej japê mehkôpï Jowâw
5.25-29

¹¹ Ne wa ite Pahhi krï xà jakati ata pupun, ne hanea ne kam hŷr catê ata pupun, mä kam jŷ. Mä xà cuna mä pjê me cöjkwa xa, wa ite hõmpun, mäkrää, jû kam hûpate ajwar ipictor. Ne nee jûm te hipêr hõmpun nare. ¹²⁻¹³ Ne hanea ne ite me hâmkrä me, me hâmkränare catêjê tyc pupun. Mä côxwa te me ipîr catêjê atajê jî cunea curia hanea ne me xa. Mä hanea ne pjê cunea kam cute ame harêt atajê jî, curi mexa. Mä pea me hŷrmä me carõ japôj par, ne hacpÿa mä cute ame hî tyj par, mä me xa. Ne Pahhi iñkrï xà kam jŷ ata cuna mä mehcunea me xa. Mä peacute ihkâhhôc atajê pahe, ne hipêr ihnô pahe, por kam me haprÿ hikwa atajê tohacpÿa mä iñtir xà caxuw. Ne me cumã ampíi, ne ramä ihkâhhôc atajê kam ihhôc ata kôt cute ame ampo tonxà atajêna, ahpÿanre na cute mehcukij par.

Quê ha cuhy catia mä mehkên rë

¹⁴⁻¹⁵ Ne por hacpÿa mä mehtir xà jô kâhhôc kam me haprÿ nare atajê to ri, cute cuhy te amji to kwa kam, cute me to caxàr xà ata kam, mehî me, me carõ meamä, cute me to hûcapér. Ne mehtyc catêjê jô pahhi me, mehkrï xà mea mä cuhy te amji to kwa kam, cute me to hûcapér. Ne pom cuhy te amji to kwaata pê ri mehtyc jirô

pê hipér mehcuran xà. Ne ikam mare mā cute me to hajŷr, wa ite me ahna hōmpun.

21

Quê ha cōjkwa tuw me pjê tuw kam ampo pej pit

2 Petrô 3.8-13

¹ Ne pea ite cōjkwa tuw me, pjê tuw te amji to ipipë na hōmpun. Ne mamcōjkwa ata me, pjê ata me, cōxwa mea mā hamre ne hamre tu. ² Wa pea ite Krípinkrén pejti tuwti ata pupun, mā Pahpām pīn ahpar māmō, ata pē ihhēj rūm jūm cuprȳ te impjēn me hikwa xàcaxuw, me ajpēn cajpar to me mōr. ³ Wa pea ite ihkrī xà ata pīn jūm jōkre týti jūjarēn xà te hajŷrata na impar, mā cute hūjarēn to:

— Ita caxuw me hūmre cahi na Pahpām krī xà. Ne Pahpām ita quê ha me cahi na ihkrī, ne taaamji to me Hūm Cati. Quê ha hanea ne amji to mehkwy neamji cahi na amehkrī, quê ha Pahpām ata amji to me hō Pahpām. ⁴ Ne taa mehcunea mā mehkuc na mento cacô incrà. Quê ha pea hipér jū caxuw mehtyc xà nare, ne nee me cumā amji kīn nare nare, ne nee hipēramencwȳr xà hamreare, ne nee hipér amehkaj xànō me cumā hamreare. Ampo na? Maramā mam ampo wej itajē cunea ma tē, ne ramā ampo tuw cator xàa kam — hajŷr.

⁵ Ne por hŷr xà kam jŷ ata te ri me cumā harkwa to:

— Wa ha ita caxuw ampo tuw ton partu — hajŷr. Ne cute imā harkwa to:

— Atŷj amji mā ijarkwa itajê to hane, nãmri wa ha itŷj ihcunea ton pa, na ca ha ahna ihhôc partu.

⁶ — Ne ramā ampo atajê cunea te amji jipêj partu. Ne ipê pjê kat me hihôt jō Pahhitî, ne ipê cumā kat kam ampo cunea jō Pahhitî, ne ipê hicu xàakam ampo itajê cunea jō Pahhitî. Ne por jūm mā kôr ata, wa ha cama cumā mehtîr rohnýtti mā xà jō cô ata kwÿ, quê ha to ikõ, ne nee hipêrcumâ kôr nare, ne nee hipêr ihtyc xà nare, ne nee quê ha hahpan xà na imã hâmjôr nare. ⁷ Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê atajê, to wa ha amji kra, ne pa amji to me Hûm Cati. ⁸ Ne por amji mā ame ampo cupa to me ipa atajê me, mehkwÿ ihkên mā meirën to me ipa atajê me, ampeaj kam amji mā me ito Pahpâm nare atajê me, mehkwÿ curan to me ipa atajê me, ahti na me pyjê caxun atajê me, me hûxy xi catêjê atajê me, cute amji mā ame hûm cahâc carõ kên kĩn to ipacatêjê me, mehhêj xi catêjê cunea, krí xà ri cuhy te amji to kwa, ne kam kẽn te me to caxâr xà cacrohti ata, quê ha hipêr amehcura — hajýr.

*Pahpâm na mehkwÿ impej pê Krîpinkrên tuw
pejti pyràc*

Carati 4.26

⁹ Mâ pea Pahpâm mā memprar catêjê te xet atajê nõ te hapua na cratti pê Pahpâm cryc jaxwýr ata ajpêñ iwýr mõ, ne cute imã hûjarën to:

— Ajpêñ ikôt mõ, wa amâ Caràcahàcre Kra me hîxi jikwa tuw xà jahkre, ca hõmpu — hajýr.

¹⁰ Mā Pahpām Carō Pejti ata te imā amji jōr, mā macumā imprar catê te ijaprôr ne ito mō, ne pea cutehahkà jakötti nō kàa to ihkà ata naixām. Ne cute imā Kr̄pinkrēn pejti tuwti ata jahkre, wa ite hōmpun, mā Pahpām pñ cōjkwapñ ajpēn iwrȳc to mō. ¹¹ Ne ampeaj kam Pahpām pejti jàhcujrohti ata te to ihpràa to, to ihprà. Pê krī ita prà pê ihhēj rūm kēn prà tetetti ata. ¹² Ne ampeaj kam intête kwȳc ata ihkà, ne harkwa jàhtô na cute tōxi, nehamār xà na Pahpām mā memprar catêjê te tōxi ne ahna amehcuuhhê. Ne harkwa atajê kam Ixaher kra te tōxi japry na ihhôc. ¹³ Ne pê harkwa itajê amji jïkjê na ahpÿanre na incrê pa, ne pyt japôjxà rūm incrê, ne hanea ne pyt cjêj xà rūm incrê, ne hanea ne ita rūmitajê incrê, ne hanea ne hïkjê rūm itajê incrê. ¹⁴ Ne krī tête kwȳc ata pê kënte tōxi atajê jipy me to kwȳc, ne kamCaràcahàcre Kra jarkwa na memprar catêjê japry te tōxi ne hikwa.

Kr̄pinkrēn tuw ata kam ihyj me hæhtôa ne mehkri xà

¹⁵ Ne pom pê Pahpām mā imprar catê imā ihcakôc ata jûhkra kam pê cumâ wakyre prati pê ôr te pîhhêre ata. Pê cupy ne to xa, cute to krī me, intête kwȳc me, harkwa to ipipen xà caxuw. ¹⁶ Pê krī ata hakep pejti itajêa apu ihkrâ, ne ajpēn pit. Ihcahpa na ihpo me, ihcajpuw ihpo me, hîpê na ihpo me, kàj mā ihpo me, ihcunea ajpēn pit, nenee ihnō te ajpēn jïkjê nare. Mā pea cute hō pî cajrer ata to to ipipen, mā ihpo te quirom te mir pijakrut ne ihkôt xej pijakrut. ¹⁷ Ne hanea

CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 21:18lxxvii CUTE AMJI TO IPIPË XÀ JÔ KÀHHÔC 21:23

ne cute ipu na kwŷc ata tic to ipipën. Mā ihtic na pajara capô te xĩncwẽnta.

Krîpinkrêñ tuw ata peaj to impej

¹⁸ Ne krî pu na kwŷcata, pê kên prati japôc mā apê tetetti ata pitintête kwŷc. Ne krî ata, pê ôr te wakŷre prà tepti ata to pit mā me krîata xâm, ne pê ihprâ pê ihhêj rûm irît xà prà. ¹⁹ Ne krî mā cuhhê xâkat ata pê ahpŷanre na ajpën jipy, kên prà pihhopejti itajê to pit mā me to he. Ne mam ita pê ihprâ jakati, ne incwŷrpê ita pê ihprâ ihkukûmti, ne ihnô ita pê ihprâ irârâ ahhoti, ne ihnô ita pê ihprâ ihkukûm tycti. ²⁰ Ne ihnô ita pê ihprâ ihtatapti, ne ihnô ita pê ihprâ intep rârâti, ne ihnô ita pê ihprâ ihkukûm tatapti, ne ihnô ita pê ihprâihkukûm jiprore, ne ihnô ita pê ihprâ ihkukûm tatapre, ne ihnô ita pê ihprâ ihkukûm jakati, ne ihnô ita pê ihprâ ihkukûm jiwrŷincoti, ne ihnô ita pê ihprâ ihkukûm jiwrŷ jiproti. ²¹ Ne pê kên prà jaka jajoti te tôxi atajê kam, ahpŷanre na harkwa partu. Ne krî jô krî cape ata, pêwakŷre prati pê ôr japôc mā apêhti pê wit pyràc ata to pit mā mehkri cape ata to.

²² Ne pê wa tee krî ata kam Pahpâm to me amji kam me hapac xà jûrkwa japê, ne nee ihnô pupun nare. Ampo na? Me pajô Pahhiti pê Pahpâm mehirôa pê carôt tŷj ata me, ikra pê Carâcahâcre Kra ata pê ri krîata cunea kam me Pahpâm to amji kam hapac xà.

Pahpâm jâhcujrohti te Krîpinkrêñ tuw cujro

²³ Mâ nee krî ata amji cujro xà caxuw pyt me putwrŷ na prâm nare. Ampo na? Nee mâ ampo

na nare, Pahpäm pejti jàhcujro xà ata ri ihcujro, neCaràcahàcre Kra ata pê ri hanea ne hàhcujro xà. ²⁴ Quê ha pjê kam mehcunea hàhcujrohti ata kam ame ipa. Quê ha pea pjê kam me cupê pahhi catêjê cunea hýrmã me pra, me hakràj me, me hàmkrã catêjê me. ²⁵ Ne krí jõ harkwa ata, quê ha hihê mënata na ihcuuhhê. Ampo na? He curi caxwa xà nare na, na quê ha nee jû caxuw me to hihê nare. ²⁶ Quê ha kríxàre jàmkrã cati catêjê me, me hakràj cati catêjê me, ihytj krí ata wyr me hakràj itajê cunea to me ipa.

Nee curi mehkên ton catêjê cjêj xà hamreare

²⁷ Ne nee krí ata mä mehcunea incjêj xà nare. Ampo na? Por krí ata mä nee cute me amji kam hapac xà tûmti atajê incjêj xà nare. Ne hanea ne, por cute ame ampo ton xà kam me pahpahàmti atajê incjêj xà nare. Ne hanea ne, nee mehhêj xi catêjê incjêj xà nare. Ne por Caràcahàcre Kra jõ kàhhôc kam hacpÿa mä mehtîr xà kam me hapry hikwa atajê ri ihytj mencjêj xà.

22

¹ Ne hanea ne cute imä mehtîr rohnýtti mä xà jõ cô to ihkõm xà ata jahkre, wa ite hõmpun. Mä Pahpäm me, ihkra pê Caràcahàcre Kra ihkríxàa pñi ajpjê, ne ampeaj kam ihprà jiwrý, pê ihhêj rûm kën prà jiwrýhti ata, ne krí jõ krí cape cajpuw ajpjê. ² Ne pñxô pâr te cô jûjéata, quê ha jûm hô nõ krë, ne jû caxuw ihtyc nare, na pê hapry pê Mehtîr Rohnýtti Mä Xà Jõ Pñxô Pâr. Ne ahpÿanre na putwrypyxit kam ajco hô xen xà to hô. Ne caku pyxit kam hô xen xà to hô to

tôxi. Ne ihhô atajê pê hanea ne ihtyj curi krîxâre cahhêxâ na impej, ne ihtyj me cumã ampej.

Cu ha pahtyj Pahpäm kuc ri me hômpu

³ Ne krî ata kam, por Pahpäm mã ampo kên kîn nare atajê jamreare. Ne Pahpäm krî xà ata ri, krî ata kam ihcuuhhê. Mã mehkwy cunea pê cumã me hâpén catêjê atajê ihtyj Pahpämmä cute mehkinti na me amji jarë. ⁴ Ne ihtyj me Pahpäm kuc pupu, ne cute me hômpun catêjê atajê cunea kuctyj kam hapry pit. ⁵ Ne hipêr curi caxwa xà nare, ne nee cute me amji cujro xà na ame ampojâhcujro xà na me prâm nare, ne nee ame pyt jâhcujro na me prâm nare. Ampo na? Me pajô Pahhiti pê Pahpäm pê ri mehcujro xà, ne quê ha me tame to ihhimpej to mehkrî rohnÿtti mã.

Pom Jowâw te me cumã ihcakôc itajê ampeaj kam ri

⁶ Ne por Pahpäm mã imprar catê apu imã ampo to ipipê to harën to mõ ata te ri imã hûjarën to:

— Pom ite amã ampo cunea jarën itajê, atyj kampa, nâmri ampeaj kam ri. Ampo na? Pahpäm pê me pajô Pahhiti, pê ajco harkwa to mehcakôc catêjê mã Carô Pejti kujate, ata te ri awyr ikujahêc. Ite amã ampo te hajyr xàitajê jarën, ne amã to ipipê, ca ate hômpun prâmte ri, cute awyr ikujahêc — hajyr. Mã pea Jeju te amji jarën to:

⁷ — Pom ca Inxû Cati jarkwa na ihkâhhôc kam me gapac pejti to me apa atajê, me gakrya ne. Ampo na? Wa ha amji jaxâr pyrentu — hajyr.

CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 22:8lxxx CUTE AMJI TO IPIPĒ XÀ JŌ KÀHHÔC 22:13

⁸ Ipê Jowāw, ne wa ite ampo itajē cunea impar, ne ihcunea pupun. Ne ite hōmpun ita jirô pê, wa apu Pahpām mā imprar catê ata to catia ne imā ihkīnprāmte hȳrmā tē, ne pea cuna mā ikōn krā na ijȳr, mā cute imā harkwa to:

⁹ — Apu ito hajȳr nare. He wa nee girôa pê icati nare, nāmri ipê anōa wa, ne hanea ne ipê me akjējēkwȳa nō wa, ne ipê, por wa me ihkàhhôc ita jarkwa kampa atajē nōa wa. Ne quêt Pahpām to ca me catia ne me amā ihkīn.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà pejti to me papa

¹⁰ — Nee ca apu ihkàhhôc ita te ampo jarēn xà itajē to apimxur nare, ne atȳj mehcunea kam mare mā harēn to apa. Nāmri, pom ampo te hajȳr xà ita, quē ha nee ahna ahtūm ry nare, quē ha ihcunea cato. ¹¹ Por mehkēanre atajē, quē ha ihtȳj mehkēn itajē kam me to incrà tu, ne por mehtūmti atajē, quē ha ihtȳj mehtūmti ita kam me toincrà tu. Ne mempejti atajē, quē ha ihtȳj mempej ita kam me to incrà. Ne por me Pahpām cuna mā mempejti na me ipa atajē, quē ha ihtȳj Pahpāmcuna mā impejti ita kam me to incrà tu ne — hajȳr.

¹² Ne ite hipêr Jeju kam ijapac, mā cute imā hūjarēn to:

— Wa ha amji jaxàr pyrentu! Ne ajpêne me hàmcwȳr xà atajē to tē, ahpŷanre na cute me imā hâpēn xà ton atajē jahpan xà na. ¹³ Ipê pjê kat jō Pahhiti, ne ipê hihôt jō Pahhiti. Ne ipê harê me, ihhô me, hô jō Pahhiti. Ne ipê ampo cunea kam to iprar catê, ne ampo cunea to hamrecatê.

14 — Ne por cute ame Caràcahàcre Kra caprô pê icaprô ata kam, cuteamji mã mehkà cahhõn catêjê, me hakrya to me hakry. Ampo na wa ha me cumã ijûjarën to hane he: “Gapacta ne atyj Mehtîr Rohnyt̄ti Mã Xà Jô Píxô ita ku, neatyj hanea ne kr̄i jô harkwa itajê na me acjêj xà” hane. **15** Ne por cute ame ampo kên kñti atajê ri, põ pê kr̄i pu na ame ipa xà, quê nee jûm hâr nare, kr̄i kam ame ipa atajê kñte. Ne me hûxy xicatêjê te hajýar, ne cute me ampo kam me pahpahàmti ton catêjê me, cute mehcuran catêjê me, cute ame pahpâm cahàc kreka kñ catêjê me, cute ameharkwa me, me hâpén xà to mehhêj to me ipa catêjê atajê cunea, quê hanee kr̄i ata mã jûm hâr nare, ne põ pê ame ipa.

16 — Ipê Jeju, wa ite imã imprar catê kujahêc me amã, cute me apê me ikwÿ mã ijarkwa na me amã ampo itajê cunea jarën xà na. Ne ipê pahhiTawi xwÿ tâmxwÿ nõa wa. Ne pom mehcunea awcahti xà wyr me caxêti prà tetetti pejti pupu ata jïkjê na mã, mehcunea me ipupu ne ipej na mejahkre pej — hajýr.

17 Pahpâm Carô Pejti me Jeju me hixi pê kr̄i impejti ata te hâkjér to:

— Ajpêñ me acjêj — hajýr. Ne por cute me ita par catêjê, quê ha mehkwÿ mã harkwa to:

— Hacme, ne me acjêj! — hane. Ne me anõ mã kôr ata, ajpêñ mõ ne cama cô ita kwÿ to ikõ. Ne pom cô ita, quê ha jûm te to ihkõm ataihtîr rohnyt̄ti mã, ne nee jû caxuw ihtyc nare.

Ihkâhhôc ita nee kam me to incri xà nare, ne nee kam me to cati xà nare

¹⁸ Ipê Jowâw, pa wa ha caxwâm catia mã ate Pahpâm jõ kàhhôc ita kam me gapac catêjê mã ihcawpa. Nämri quê ha ihkàhhôc ita kam harkwa itakaj na, hirôa pê jûm te ampoto ipicamën na, quê ha Pahpâm hanea ne ihtyj cumâihkàhhôc ita kam, cute ihkên na ihhôc atajê to cumâ ajcamë. ¹⁹ Nämri quê ha hanea ne jûm te Pahpâm jarkwa ita tête, põ mã harkwa nõ to hûcapêr na, quê ha hanea ne Pahpâm ma apu cupê hõ pîxô te me to ihtîr rohnÿtti mã xà ata intê, ne nee cumâ ihnõ nare, ne hanea ne ma hõ krî impejti ata tête apu curê. Hõ, por ramã ite ijõ kàhhôc kam ahna ihhôc atajê mã he.

²⁰ Ne por catyt kam Jeju te ampo itajê cunea jarën ata te ri amji jarën to:

— Ampeaj kam wa ha hacpÿ ne amji jaxàr ne itêm pyrentu, he wa ha nee amji to ijâhtûm rynare, ne ajpêñ tê — hajÿr.

²¹ Ne imã me Pajõ Pahhitî pê Jeju te me acunea to impej na me ato prãm. Hamre. Appendix

PAHPĀM JARKWA CUPAHTI JŌ KÀHHÔC
Canela: PAHPĀM JARKWA CUPAHTI JŌ KÀHHÔC
(Portions)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Canela)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

09d4e460-c38b-52b7-81c1-8300bfeb466a